National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A 0N4

National Library
Bibliothèque Nationale
FEB 27 1979
NEWSPAPER SECTION
...ON ... JOURNAUX

B103/A/2016

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

RAHVUSVAHELINE LASTE AASTA

V A B A D E   E E S T L A S T E   H Ä Ä L E K A N D J A

Nr. 14 (2553) XXVIII aastakäik — Teisipäeval, 20. veebruaril 1979 — Tuesday, February 20, 1979 — Üksiknumbri hind 40 centi

Hiina armee tungis laial rindel Vietnami

Kreml avaldas Hiinale valju hoiatuse — Kardetakse võitluste laienemist

HONG KONG — Hiina armee tungis möödunud laupäeval laial rindel üle piiri Vietnami ning nädalavahetusel arenesid Vietnami põhjapiirkondades rasked ja ohvriterikkad võitlused. Hiinlased olid esmaspäeva hommikuks vallutanud piiriäärsetes provintsides juba 11 linna ja alevit ning tungivad pidevalt edasi ehkki vietnamlased avaldavad neile tugevat vastupanu. N. Liit on avaldanud Hiinale Vietnami ründamise puhul hoiatuse ning samuti on Ühendriikide valitsus pöördunud hiinlaste poole võitluste lõpetamiseks, mis võivad kaasa tuua suurema sõja suurjõudude osavõtul.

Hiina armee sissetung Vietnami oli Vietnami valitsusele ilmselt suureks üllatuseks, kuna terve rida Vietnami juhtivaid tegelasi eesotsas peaminister Pahm Van Dong'iga viibisid Kambodzhas mille Vietnami sõjavägi hiljuti välkrünnakuga okupeeris.

Samuti viibis Kambodzhas armee staabiülem kindral Van Tien Dung.

Saadud andmete põhjal ründasid hiinlased umbes 120.000 mehelise armeega, kuna Vietnami kaitseliinidel oli umbes 50.000 meest. Vietnami vastupanu nõrgestab tunduvalt äsjane sissetung Kambodzhasse, kuhu saadeti Vietnami eliitdiviisid, kes veel praegugi peavad mitmes sektoris võitlusi Kambodzha endise rezhiimi sõjaväejäänustega.

Hiina sissetung Vietnami on pannud kogu maailma kihama.

Olukord on seda komplitseeritum, et Vietnam on N. Liidu kaitsealune ning N. Liidul on Hiina piirile koondatud suured väed, mis võivad igal hetkel Kremlist antud käsu peale üle Hiina piiri tungida. N. Liit ongi saatnud juba Hiinale hoiatuse, milles nõutakse pealetungi seismapanemist „enne kui see on hilja".

Moskva ja Hanoi vahel on sõlmitud koostöö- ja sõprusleping, kuid selle lepingu põhjal ei ole venelased kohustatud Vietnamile oma sõjavägesid appi saatma.

Hiina ajakirjanduse andmeil kujutab Hiina rünnak Vietnami endast karistusaktsiooni ning Hiina väed tõmmatakse tagasi kui nad on saavutanud ettenähtud eesmärgid.

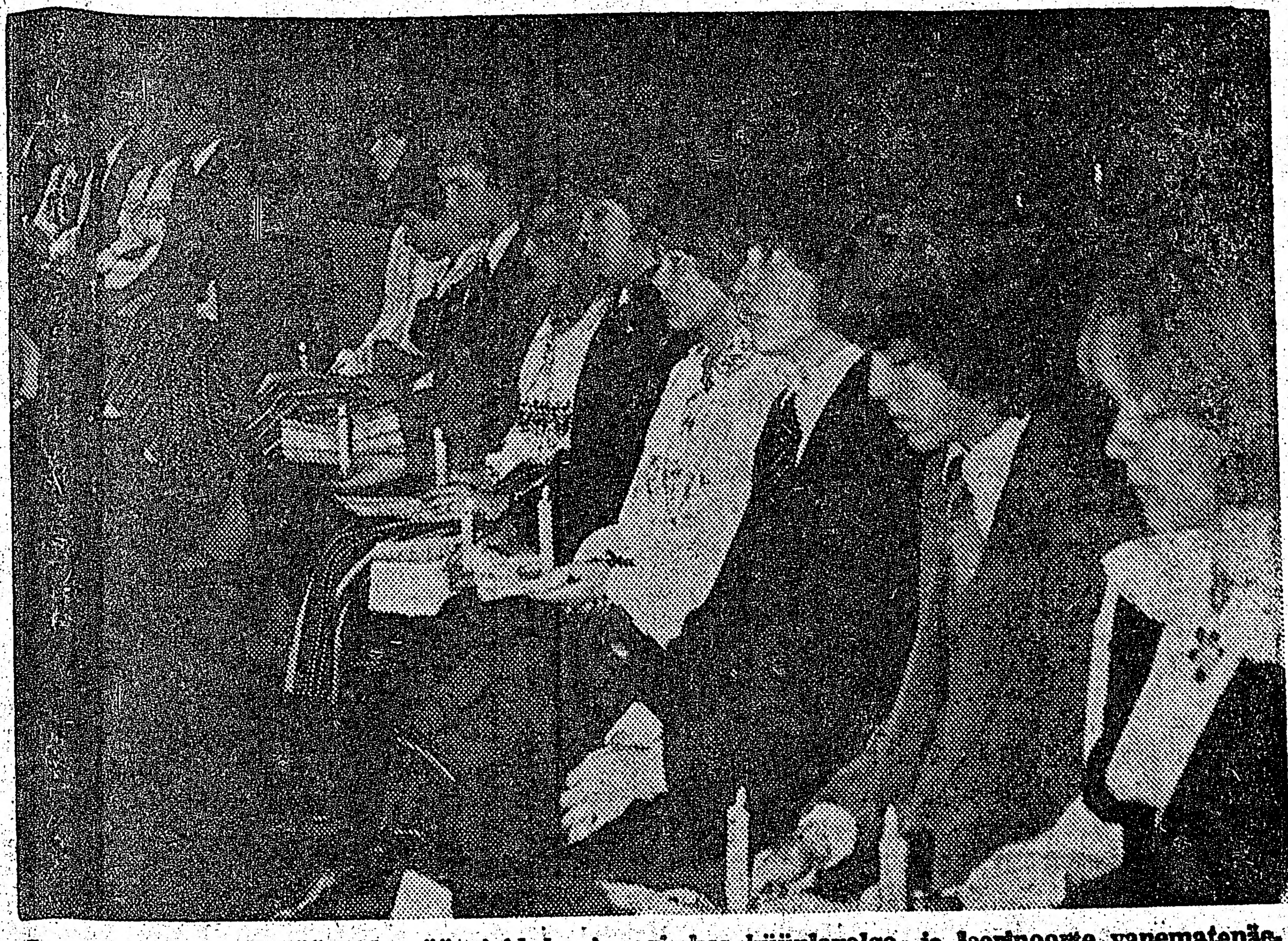

Grupp rahvarõivais küünalde süütajaid leerinoori, kes küünlavalge- ja leerinoorte vanematepäeva jumalateenistusel 4. veebruaril Peetri kirikus süütasid palveliste küünlad ja teenisid kogudust palve ja pühakirja lugemisega.

Iraan hakkab jälle õli eksporteerima

Khomeini lubab toetada Palestiina araablasi võitluses Iisraeli vastu

TEHERAN — Teheranis levinenud kuulduste põhjal kavatseb praegu Marokos maapaos viibiv Iraani shahh oma troonist loobuda, kuna ajatollah Khomeini rezhiim on alustanud julma terrorit shahhi endiste toetajate vastu. Selle terrori raamides mõisteti pärast lühikest salajast kohtuprotsessi surma neli Iraani kindralit, kes hukati kohe püstolkuulipildujate tulega. Lähemate päevade jooksul on oodata uusi surmaotsuseid, mis on tingitud pahempoolsete gruppide survest Khomeinile, kes on sunnitud tegema teda toetanud marksistlikele rühmitustele nende verejanu rahuldamiseks järeleandmisi.

Möödunud nädalal hukati pärast revolutsioonilise kohtu surmaotsuseid endine poliitilise politsei ülem kindral Nematollah Nassiri, endine Teherani politseiülem ja sõjaväeline kuberner Mehdi Rahimi, endine armees langevarjurite brigaadi ülem kindral Manoucher Khosrodad ja endine Isfahani linna sõjaväeline kuberner kindral Reza Naji.

Khomeini valitsuse vangistuses on veel terve rida kõrgemaid sõjaväelasi, riigiametnikke ja poliitikuid, kes antakse lähemate päevade kestel kohtu alla.

Kõrgemate sõjaväejuhtide arreteerimine ja nende süüdistamine reetmises on toonud kaasa olukorra, kus Iraani praegune valitsus ei saa sõjaväge usaldada ning peab selle juhtkonna ümber formeerima. Osa juhte ongi juba nooremate ohvitseridega asendatud ning valitsus loodab, et ta suudab revolutsioonilise miilitsa ja usaldusväärsete sõjaväeüksuste abil moodustada sõjalise jõu, mis võimaldab korra jalule seadmist ning ekstremistlike gruppide ohjes hoidmist.

Korraliku sõjaväe ja politseiüksuste moodustamine tekkinud kaose keerises on uuele rezhiimile tähtsamaks ja pakilisemaks ülesandeks kui ta tahab kontrollida marksistlikke ja teisi gruppe,

kes on varustatud sõjariistadega ning on valmis võimule pürgimisel vägivalda tarvitama.

Ühendriikide võimud on mures, et revolutsiooni keerises võisid Ühendriikide uute moodsate relvade saladused sattuda vaenulistesse kätesse. Nii näiteks ei ole Ühendriikide võimudel teada, kelle valduses Iraanis on praegu shahhi rezhiimi ajal Iraanile müüdud F—14 võitluslennuki ja Phoenix rakettide süsteemi käsiraamatud.

Arvatakse, et osa neist käsiraamatutest olid Iraani lennuväe tehnikute ja lennuväe kadettide käsutuses, kes reetsid shahhi.

Need käsiraamatud võivad kergesti sattuda või ongi juba venelaste valduses.

Ühendriikide võimud evakueerisid möödunud nädala lõpul sajad Iraanis töötanud ameeriklased. Iraani uus peaminister Bazargan mainis oma esimesel jutuajamisel välisajakirjanikele, et valitsus katsub kiiresti käiku lasta õli produktsiooni ning kavatseb jälle hakata õli eksporteerima, mis on Iraani tähtsamaks sissetulekuallikaks.

Peaminister kinnitas ühtlasi, et ta tahab säilitada Ühendriikidega sõbralikke sidemeid.

Palestiina Vabastamise Organisatsiooni juhil Arafatil oli Teheranis kokkusaamine Khomeiniga ja Bazarganiga, kes lubasid palestiinlastele võitluses Iisraeli vastu kõike võimalikku toetust. Nüüd on ühtlasi selgunud, et kõige ägedamad tänavavõitlejad ja löögimehed Iraani rahutustes olid need noored, kes olid viibinud Palestiina araablaste väljaõppelaagrites.

Vastupidiselt varem saabunud teadetele kinnitatakse nüüd, et Iraani viimane seaduslik peaminister Bakhtiar on ikka veel jäljetult kadunud.

Kommunistide aktiivsus häirib Khomeini rezhiimi

Kallaletungid valitsusasutustele ja välissaatkondadele

TEHERAN — Ajatollah Khomeini revolutsiooniline valitsus tegi teatavaks, et Iraani kaguosas asuvas Tabrizi linnas mitu päeva toimunud võitlused on lõppenud Khomeini pooldajate võiduga. Tabrizis tekkis Khomeini valitsusele kõige visam vastupanu ja võitlused seal on nõudnud diplomaatiliste esindajate arvates vähemalt 700 surmaohvrit.

Segaduste suurendamiseks on kommunistlikud löögiüksused hakanud ründama valitsusasutusi ja välisriikide saatkonnahooneid, taotledes sellega ka Khomeini valitsuse diskrediteerimist. Rahutusi teitavad suuremad ja aktiivsemad löögiüksused kuuluvad marksistliku geriljaüksuse Rahva Fedayeeni'i koosseisu, kes on varustatud relvaladudest rekvireeritud relvadega ja laskemoonaga.

Diplomaatilistest ringkondadest mainitakse, et samalaadsed kokkupõrked, nagu need esinesid Tabriz'is, on viimaste päevade kestel aset leidnud ka Lääne-Aserbaidzhaani pealinnas Rezayeh'is.

Samuti on aktiivselt tegutsema hakanud rahulolematud kurdid, kes taotlevad riiklikku iseseisvust. Marksistlikud grupid on avalikult Teherani ülikoolis oma seisukohtadega avalikkuse ette tulnud ja moodustavad Khomeini poolt ametisse nimetatud peaminister Bazargan'i valitsusele suurema komistuskivi. Noorkommunistid on kujundanud Teherani ülikoolist suure relvalao ning praeguste väljavaadete juures ei kavatse nad neid relvi vabatahtlikult valitsusele üle anda.

Carter otsib õli Mehhikost

Lõunanaaber võttis presidendi jahedalt vastu

WASHINGTON — Ühendriikide presidendi Carteri külaskäik Mehhikosse möödunud nädalal algas väga jahedas õhkkonnas kuid Carteri ja Mehhiko president Lopez Portillo vahelistel nõupidamistel jõudsid mõlemad mehed siiski tõenäoliselt koostöölisele kokkuleppele. President Lopez Portillo kritiseeris esialgu võrdlemisi teravas sõnastuses Ühendriike, kes möödunud aastal loobusid Mehhikost loodusliku gaasi ostmisest.

Mehhiko juhtivatest ringkondadest mainitakse, et president Portillo kritiseeriv sõnavõtt oli mõeldud õhu puhastamiseks ning kinnitamiseks, et Ühendriigid ei saa enam suhtuda Mehhikosse kui teise järgu rahvasse.

Mainitakse, et mõlemate presidentide vahelised nõupidamised neljapäeval arenesid koostöölises õhkkonnas,

kusjuures peamiseks arutlusaineks olid Ühendriikide võimalikud õli ja gaasi ostud Mehhikost.

Kuid peale õli ja gaasi ostmise arutati ka mehhiklaste massilist illegaalset emigratsiooni salaja üle piiri Ühendriikidesse, kaubavahetuse elustamist, koostööd uimastusainete kontrolli alal, põllumajanduse arendamist ja tuumaenergia küsimusi.

wintario

15. veebr. peetud Wintario loterii loosimisel langesid viis 100.000-dollarilist peavõitu piletelle nr. 67586 seeria 7, nr. 99404 seeria 53, nr. 35551 seeria 36, nr. 19431 seeria 65 ja nr. 77776 seeria 50. Tasuta piletiraamatu (5 piletit) annavad piletid mis lõpevad numbritega 51.

Raadiosaade eestlastest eeloleval pühapäeval

Pühapäeval, 25. veebruaril, algusega kell 3.05 antakse CBC—CBL AM raadio saatejaama (740) kaudu edasi tunniajaline saade „Identities" eesti rahvusgrupi tegevusest Kanadas. Saade baseerub CBC reporteri David B. Naylori jutuajamisel eesti ühiskonnas aktiivselt tegutsevate isikutega.

Brzezinski vastuolud välisminister Vance'iga

WASHINGTON — Ühendriikide poliitilised vaatlejad arvavad, et pärast president Carteri ja Hiina peaministri asetäitja Teng Hsiao-pingi vahelisi nõupidamisi muutuvad välisminister Vance'i ja presidendi välispoliitilise nõuandja Zbigniew Brzezinski vahekorrad jälle pinevamaks. Brzezinski toetab tihedamat koostööd Ühendriikide ja Hiina vahel kuigi see võiks vihastada N. Liitu. Välisminister Vance samal ajal pooldab hea vahekorra ja tihedate suhete säilitamist N. Liiduga.

TORONTO EESTI SEGAKOORI

LÕBUS LAUPÄEVAÕHTU

17. märtsil 1979 kell 7 õ. Eesti Majas

BAAR ☆ EINELAUD ☆ LOTERII ☆ Tantsuks mängib V. Gustavsoni orkester

Pääsmed saadaval koorliikmeilt — Laudade ettetellimine tel. 449-3106

EESTI VABARIIGI 61. AASTAPÄEVA

KONTSERT-AKTUS

pühapäeval, 25. veebruaril 1979 algusega kell 3 p.l.

Toronto Ülikooli aulas — Convocation Hall,
King College Rd.

PALVE — praost O. Puhm
TERVITUSED eestlastele paguluses ja välisküalistele — E.V. aupeakonsul Ilmar Heinsoo
AKTUSEKÕNE — EKN esimees Udo Petersoo
LANGENUTE MÄLESTAMINE — kol. August Tomander
TEADUSTAJA — Eneri Taul

KONTSERTOSAS:
T.E. MEESKOOR
T.E. SEGAKOOR
ESTONIA Orkester
INGA-PIA KORJUS — orelisoolo
LIPPUDE VALVE — gaidid ja skaudid

Pääsmed $4.— isikult kavaraamatuga, saadaval kohapeal
Uksed avatud kell 2 p.l.

Kooliõpilased, gaidid ja skaudid vormis tasuta

TORONTO EESTI SELTS

VABADE EESTLASTE HAALEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Toronto.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, tellitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $32.—, poolaastas $18.— ja veerandaastas $9.50, kiripostiga aastas $53.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $35.—, poolaastas $19.— ja veerandaastas $10.50. Kiripostiga USA-s: aastas $58.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.50.

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $69.—, poolaastas $34.50 ja veerandaastas $18.—.

Aadressi muudatus 40 c. — Üksiknumbri hind 40 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Carterilt oodatakse juhtimist

Maailma-asjad on viimaste päevade jooksul arenenud eriti kiires tempos. Ühendriikide saatkonnahoone ründamine Teheranis marksistlike elementide poolt ja Ühendriikide saadiku mõrvamine kommunistliku valitsuse kontrolli all olevas Afganistanis on viinud ameeriklaste rahvusvahelise prestiizhi ohtlikult madalale tasemele ning omal ajal kõikvõimsana austatud ja respekteeritud Ameerika on langenud „papist tiigri" kategooriasse, kes teeb ainult kurja häält, mida keegi ei karda või näitab oma sõjalaevu ja lennukeid, millede pardalt ei lasta ühtegi pauku.

Kahtlemata on nende päevade kestel kõigi ameeriklaste ja teiste riikide rahvaste silmad pööratud Valgele Majale ning president Carterilt oodatakse drastilisi samme ja otsuseid, mis peavad maailma tugevama rahva prestiizhi taas jalule seadma ning ameeriklaste huvisid kõigis maailmakaartes kaitsema. Ühendriikide varisev prestiizh languses peetakse eeskätt peasüüdlaseks Carterit, kelle juhtimimisoskus on võetud pidevalt luubi alla ning keda süüdistatakse sageli saamatuses ja kogenematuses ning loodetakse nüüd, et ta oma tõelised riigimehe omadused avalikkuse ette toob ja need rakendab — kui ta üldse selliste omadustega on varustatud.

Ei saa vastu vaielda, et Carter on praeguste olukordade tekkimisel teatud määral süüdi — kuid siiski ainult teatud määral. Egiptuse ja Iisrali vahelistele rahuläbirääkimistele liiga suure tähelepanu omistamine sel momendil, mil Iraanis pandi aius praegustele sündmustele, tuleb kanda täielikult Carteri arvele. Kuid samal ajal ei tohi unustada, et see olukord, mis on loonud Carterile valitsemiseks teatud eeltingimused ja raamistiku, on loodud Carterile eelnenud presidentide päevil, eriti Richard Nixoni valitsemise perioodil. See on Nixon-Kissingeri detente poliitika, mis on loonud eeldused ja soodsa pinnase praegusteks rahvusvahelisteks sündmusteks ja Ühendriikide prestiizhi alla kiskumiseks, see on ebaõnnestunud Vietnami sõda, mille järeldused annavad Ühendriikide sise- ja välispoliitilises elus veel praegugi tunda ning see on ka Ühendriikide relvajõudude laostamine palgalise armee moodustamisega, mis on võtnud Valgelt Majalt võimalused jõulisemate sammude ja riskantsemate välispoliitiliste operatsioonide sooritamiseks. Eeltoodule lisaks on Ühendriikide massimeedia ja Kongress armetult maha tallanud ja ribadeks rebinud Ühendriikide Kesk luure Agentuuri (CIA), kes ei ole enam võimeline endisel kujul opereerima ega Ühendriikide huvisid vajalikul määral kaitsma.

Praegune rahvusvaheline olukord ning Ühendriikide prestiizhi madalseis peaks loogiliselt looma president Carterile eeldused kaugeleulatuvamate sammude astumiseks madalseisust välja pääsemiseks. Esmajoones peaks Ühendriikide valitsus nurka heitma kahjustava ja laostava detente poliitika, mis on toonud ameeriklastele ja teistele läänerikidele palju tagasilööke, milliseid ei esinenud n.n. „külma sõja" perioodil. Teiseks peaksid Ühendriigid uuesti maksma panema sundusliku sõjaväeteenistuse ning lõpetama lapsikud vaielused selle üle, kas naissõdurid kõlbavad lahingutegevusest meeste kõrval osa võtma või ei sobi nad selleks oma füüsiliste omaduste tõttu. Carterile ongi juba avaldatud survet, et ta rakendaks uuesti sundusliku sõjaväeteenistuse, millega nõutakse teatud aastakäikudelt sõjaväeteenistuseks registreerimist....

Nüüd jääb ainult oodata, kas Carter kasutab praeguse soodsa olukorra, kus rahvas on vajalikkudeks muudatusteks ja drastiliste sammude astumiseks psühholoogiliselt ette valmistatud, Ühendriikide prestiizhi tõstmiseks ning rahvusvahelisel areenil jala maha panemiseks. Kui ta seda ei tee ja ei ole võimeline tegema, siis ei ole vist enam kaugel ajad kus segadustele Iraani õliväljadel järgnevad samalaadsed „revolutsioonid" ja aktsioonid ka Saudi Araabias ja teistes Kesk-Ida õliriikides katastrofaalsete lõpptulemustega kogu läänemaailmale. Ja lõpuks peaks ka kõigile ameeriklastele selge olema, et kui nad tahavad oma kõrget elustandardit hoida, hästi elada ja maailmas juhtivat osa mängida, siis peavad nad selleks ka kohustusi ja vajaduse korral isegi ohvreid kandma.

K. A.

Eestlanna seisukohad etnilise TV-jaama suhtes

Toronto päevalehes „Toronto Star" kirjutas ajakirjanik Dennis Braithwaite oma seisukohadadest uue etnilise TV-jaama vastu selle põhjendusega, et immigrandid soovivad õppida inglise keelt ja neil on vaja ingliskeelseid TV-saateid.

See arvamine oli põhjuseks, miks eestlanna Maret Pajo kirjutas oma esimese lugejakirja ajalehele. Ta ütleb, et ta oli ise immigrant 29 aastat tagasi, kui oli alles ühe-aastane. Tal pole mingeid probleeme inglise keelega; samuti pole ka ta lastel probleeme inglise keelega, kuid tal on probleeme eesti keele säilitamisega, kuna inglise keel on kergem kogu perekonnale. Selletõttu ta ei vaja Ameerika TV-jaamasid inglise keele õppimiseks. Kuid ta vajab vahetevahel üht eesti programmi, et näidata oma lastele, et nende esivanemate keel on alles elus.

Kuid küsimusele: miks? Te olete ju niiid kanadalased? Ta selgitab, et jah, ta on kanadalane. Ta armastab seda maad, võibolla rohkemgi kui paljud sündinud kanadalased, sest ta teab milline on demokraatia alternatiiv.

Aga ta armastab ka seda väikest maad Eestit, mida ta pole kunagi näinud, aga millest ta on kuulnud väga palju räägitavat. Ta oleks elanud seal — maal, mis on antud kommunismi võimu alla, kuid mis pole unustatud, ei tema vanemate, et tema enese ega lootuste kohaselt ka tema laste poolt.

Selletõttu ta ei usu, et ühe Ameerika TV-jaama kaotamine jätaks kanadalastele, tühiruumi, pealegi kui kuninganna inglise keelt on võimalik ka ühe kanada TV-jaama kaudu õppida.

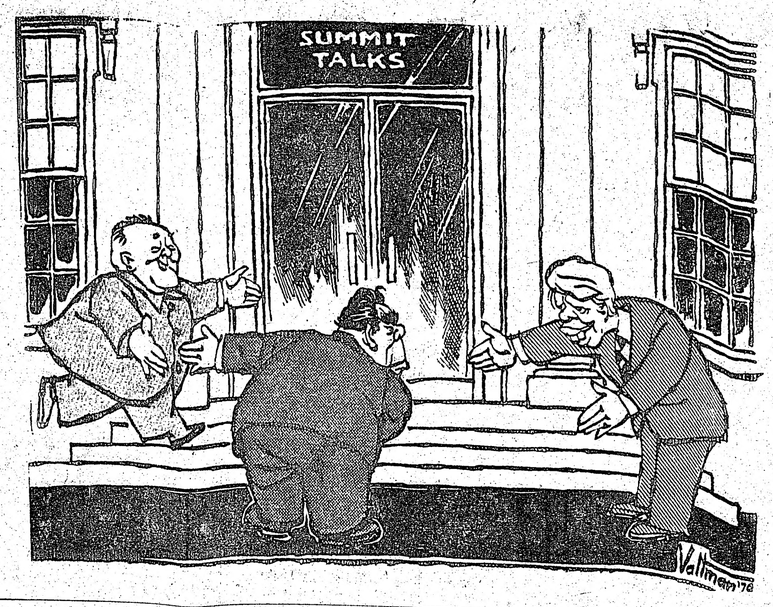

Partei katsub noori painutada oma ikke alla

Ülevaade noorte probleemidest ja haridusoludest Eestis

Alates kõige varasemast east kuni täiskasvamiseni ja isegi veel pärast hariduse lõpetamist kolme aasta kestel — kuni tööleasuunamise aja lõpuni — hooldab ja juhib riik Nõukogude Liidus inimese koolitamist ja kasvatamist. Kõige nooremad kuni 3. aastani on lastesõimes ja selle järgi — 7—8 aastani — kooli minekuni — lasteaias. Vaatamata sellele, et üks kasvataja hooldab umbes 25 last, ei jätku lasteaias samuti nagu lastesõimeski kohti, tuleb seista aastaid järjekorras.

HARIDUSPROBLEEME

Koolikohustuseks on 8 aastane algharidus. Õppeprogrammides on rohkem rõhku asetatud matemaatikale kui see oli varem. Järgneb tehnikum, erikutsekool või keskkool — viimane on üldhariduslik ja kestab eestlastel 3 a., seega keskkooli lõpetaja on käinud koolis 11 a., venekeelsetel koolidel on keskkooli lõpetaja haridus 10 a.. Põhjendatakse sellega, et eestlastel küllalt suur tundide arv kulutatakse vene keele õppimiseks. Eestis asuvad vene koolid õpivad ka eesti keelt kuid väiksema tundide arvuga. Peale selle on üldhariduslikes koolides ka mingi tööstuslik või erialaline ettevalmistus — mõnes koolis võib õppida autojuhiks, õpses masinakirjutajaks või õmbljaks, lukksepaks jne.

On võõrkeele erikallakuga koole, kus inglise, prantsuse või saksa keelt hakatakse õppima juba teisest algkooli klassist alates. Samuti on spordiklasse, kus mõnda spordiharu harrastatakse ja harjutatakse pidevalt, näiteks on ujumistunnid mitu korda päevas jne. Selle küllalt raske treninguga kasvatatakse võistlusvõimelisi sportlasi. Lisaks on ka erilisi spordikoole.

Erikutsekooli — näit. Tallinna Polütehnikumi, Tall. Kergetööstuse tehnikumi, Merekool, Tartu Kunstikooli jne. — astumisel on võistlueksamid. Ka üldhariduslikku keskkooli 11 kl. lõpetajaid võivad nendesse edasi õppima minna lühema õppeajaga.

Pärast keskkooli lõpetamist järgneb harilikult — samuti võistluseksamiga — kõrgkool: Tartu Riiklik Ülikool, Tallinna Pedagoogiline Instituut („Peda"), Tallinna Polütehniline Instituut („TPI"), Konservatoorium (kus õpitakse ka näitlemist ja lavastamist), Kunstiinstituut jt. — aga ka kõikidesse teistesse kõrgõppeasutustesse N. Liidus võib minna edasi õppima.

SUUR TUNG HARIDUSE JÄRELE

Tung hariduse järele, mis on prii ja stipendiumiga. on suur, nii et tihti on ühe õppekoha jaoks 8 kandidaati. Viimasel ajal on populaarsed eriti psühholoogia, sotsioloogia, ka arstiteadus Tartus, Tallinnas rohkem masinaehituse erialad ja ka Kunstiinstituut. Kuna Eestis õpilased saavad tunnistused ja hinded, siis arvestatakse neid ka sisseastumiseksamite juures, mõnikord võetakse arvesse ka töötamine erialal.

Olla õpetaja Eestis nendel aegadel ei ole olnud ja ei ole ka praegu kerge, sest nii nagu õpetaja on olnud maa sool varem, nii peab ta seda olema ka nüüd. Õpilased, noored, on tegemist ja põhimõtteid armastav element, nad meeleldi tõmbavad eesti lipu kirikutorni, lasevad õhku mõne ausamba — või teevad midagi muud keelatut ja ohtlikku.

POLIITILINE KASVATUS

Haridusprogrammi kõrval on ette nähtud poliitiline kasvatus — esimesest klassist peale on kõik õpilased oktoobrilapsed, korjatakse igalt 10 kopikat ja antakse märgike, kolmandas klassis nõuab õpetaja, et kõik astuks pioneeriks — ja 14 aasta vanuselt suunatakse kõik komsomoli — ELKNÜ — liikmeks. Nõuab suurt opositsioonimeelt ja enesekindlust seda mitte kaasa teha, kuid on klasse, kus ligi kolmandik on organiseeritud. Igatühele on teada, et nii tööl kui ka kõrgkoolis eelistatakse organiseeritud noori. Tegelikult teisest küljest need noorteorganisatsioonid — kuna nad ei ole vabatahtlikud ja isetegevuslikult vabad — võtavad paljudel noortel tuju ja tahtmise hiljem millelegi poliitiliselt kaasa lüüa.

EHITUSMALEVAD

Nii koolides kui kõrgkoolides on ehitusmalevad — Eesti õpilasmalev (1977. a. 4318 osavõtjat) ja Eesti Üliõpilaste Ehitusmalev (1977. a. 2570 osavõtjat), kuhu kuuluvad noored lähevad lööktöö objektidele ehitama nii Eestis kui ka N. Liidus. Komsomoli kuulujad ära öelda ei tohi. Nii ehitatakse praegu ka BAM'i — Baikal-Amuuri magistraali. Noored. kes ehitustöödel Liidus töötanud on, tunnevad muidugi N. Liidu eluolu pisut põhjalikumalt, ja see on tervitatav ja kasulik, kuigi see on raske kool.

Kuna Eestis on töökäte puudus ja noored alates 16. eluaastast on tööõiguslikud — s.o. võivad iseseisvalt töölepingut sõlmida ja teenida. siis lähevadki paljud pärast eriala praktikat tööle. Vanemad näeksid meeleldi, et noored õpiksid, kuid tung iseseisva teenistuse ja elu järgi viib noored tööle. Vähestel jätkub hiljem iseloomu ja energiat töö kõrvalt kool lõpetada kas õhtukoolis või kaugõppes, missugused võimalused on olemas.

VENESTAMISOHT

Koolides ja üldse kogu Eestis on praegu peamiseks probleemiks liiga suur venelaste sissevool, mis paratamatult toob kaasa venestamise ohu — vene keel postkontoris, pangas, polikliinikus, raudteel (kutsutakse rahva seas ka „raudtee keeleks"), paljudes kauplustes jne. Noorte vahel tekib lööminguid rahvuste vahel. Suuremalt osalt lahendatakse see omavahel, ka koolides. Seadus võib mõlemaid pooli raskesti karistada. Ohtlik on ainult see, kui üks pooltest jääb vähemusse.

ALKOHOLI HÄDAOHT

Teiseks raskeks probleemiks on joomine. Karskusselgitustöö ja organisatsioonid puuduvad ja sisetulek, mida riik saab alkoholimüügist, on eelarves küllalt kaaluv. Alkoholi läbimüügist sõltub ka müüja palk igas toiduainete kaupluses. kus seda müüakse. Selle kõige tõttu on joomine viimaste aastate jooksul tõusnud ligi kümnekordseks. On küll keelatud müüa enne kella 10 hommikul, on olemas kainestusmajad, purjus tööletulejad võib ettetitlemata päevapealt vallandada, alkoholikut võib ka sundravile saata.

Puudub aga kõige olulisem — ühiskondlik ja seltskondlik hukkamõist. Abielulahutuse peamiseks põhjuseks on ühe poole — tavaliselt mehe — alkoholi kuritarvitamine, see on ka noorsoo kuritegevuse põhjuste esimestes ridades.

KODUSE KASVATUSE TÄHTSUS

Alati on olnud muidugi hälbeid ühele ja teisele poole keskmisest perekonnast ja keskmisest noorest. Muret tekitab praegu ainult statistika ja silmaga nähtavad olukorrad. Sest kuidas ka ei kasvataks kool ja komsomol, partei ja brigaad — peamine kasvatus tuleb kodunt. Senini on mingil määral see vastu pannud kõigile ajaloo löökidele. Eestlane on peale muu snoob, talle on tähtis olla moodsalt riides — see maksab palgaga võrreldes seal palju rohkem kui siin. Kokku võttes — loodame, et püsib tugev kodu ja teadlik algkooli õpetaja, kes veel edaspidigi jõuab kasvatada eestlast Eestimaal.

RUTT ELIASER
(Teataja)

Ka lõunanabamaal vajatakse jäämurdjat

HELSINGI — Wärtsilä laevaehituskompanii dokkis anti detsembris Argentiinale üle nende poolt tellitud lõunanaba piirkonna jaoks spetsiaalselt ehitatud jäälõhkuja „Almirante Irizar". Jäämurdja telliti juba 1975. aastal.

Jäämurdja on ehitatud Argentiina Lõunanabamandril asetseva uurimisjaama varustamise jaoks. Tellija soovi kohaselt võivad laeval talvitada 210 inimest. Muudest Wärtsiläs ehitatud jäämurdjaist eraldub üle antud laev peamiselt lastikapatsiteedi tõttu. See võib võtta kaasa kuni 100 reisijat. Meeskonna koguarv on 233 inimest.

Kommentaarid

Nagu eelmises „Vaba Eestlase" numbris märgitud, on Eestist pagulaseestlastele väljasaadetavas propagandalehes „Kodumaa" toodud kirjeldus Väliseestlastega Kultuurisidemete Arendamise Ühingu (lühendatult VEKSA) juhatuse koosolekust, kus esitati kokkuvõtteid möödunud tegevusaastast ning tehti plaane uute aktsioonide alustamiseks ja uute ürituste korraldamiseks kultuurisidemete varjus ja sildi all välismaal elavate eestlaste mõjutamiseks, nende Eestis valitsevale kommunistlikule rezhiimile lähendamiseks ning selle süsteemiga ning selle rakendajatega lepitamiseks.

Kogu seda kirjeldust analüüsides jääb mulje, et juba möödunud aastal tehti nõndanimetatud kultuurisidemete alal suuri pingutusi, kuid neid pingutusi peeti vist vähesteks, kuna kavas on oma tegevust veelgi laiendada, mida kinnitab ka uute juhatusliikmete VEKSA tööprotsessi rakendamine. Nii tõsteti esile möödunud aastal organiseeritud kirjastustegevuse laiendamist ja mitmekesist tegevust lektorite vahendamisel, mille kaudu väliseestlastel olevat laienenud võimalused kaasa elada Nõukogude Eesti kultuurielu arengule, tutvuda Eesti kultuuritegelastega ja nende töödega. Kuid nüüd võetakse töökavva noorsootööprobleemid ja võõrsil sündinud ja seal hariduse saanud väliseestlaste uue põlvkonna kultuurihuvide rahuldamise võimalused. „Kodumaa" märgib uhkelt, et „lähtudes kaasmaalastega kultuurisuhtlemise senisest soodsast arengust ja silmas pidades, et ühingu liikmeskonda kuuluvate kultuuritegelaste ja asutuste jõud pakuvad täiendavaid võimalusi ühingu tegevuse mitmekesistamiseks, kavandas koosolek ühingu tegevussuunad eelseisvaks aastaks." Ja siis lisatakse, et keskse kohal 1979. aasta tegevuskavas on „vanima väliseestlaste ajalehe „Uus Ilm" 70. aastapäeva tähistamine" ja noorsooseminari ettevalmistamine. Kõige selle suure programmi edukaks läbiviimiseks valiti VEKSA ühingu esimehe asetäitjaks Feliks Meineri nimeline mees ja vastutavaks sekretäriks Rein Kivi.

Nii siis — VEKSA juhatus laiendas oma tegevuskava ja tegi uusi strateegilisi plaane pagulaskonna homogeense terviku ja antikommunistliku hoiaku murdmiseks. Selleks rakendatakse isegi Eestis tegutsev varjupiiskop Edgar Hark, kellele tehakse arvatavasti ülesandeks välismaailmas elavate eesti usklike mõjutamine. Ja VEKSA uueks abiesimeheks nimetati 48-aastane jurist Feliks Meiner, kes varem olevat tegutsenud N. Liidu välisministeeriumi süsteemis. Mitte diplomaatilisel alal vaid just „süsteemis". Mida see „süsteem" siin tähendab, võib ainult mõistatada. Võib oletada, et siin on tegemist KGB süsteemiga välisteeninduse alal.

„Kodumaa" peab eriti vajalikuks alla kriipsutada, et VEKSA tähistab käesoleval aastal keskse sündmusena väliseestlaste ajalehe „Uus Ilm" 70.aastapäeva. Kui „Kodumaa" suvatseb poliitilistel põhjustel nimetada ka kõiki pagulaseestlasi väliseestlasteks, siis need väliseestlased „Uue Ilma" nimelist eesti ajalehte siinsel mandril ei tunne ning „Kodumaa" paneb meelevaldselt ühte patta pagulas-väliseestlased ühe pisikese kommunismist läbiimbutatud, ajast ja arust jäänud ning eesti ühiskonnast eraldunud vanaeestlaste grupiga, kes on New Yorgis üks kord kuus ilmuva tibatillukese kommunistliku eesti ajalehe lugejad ja toetajad. Kui VEKSA peab selle kommunistliku propagandalehe aastapäeva suureks juubeliks ja tähtsaks sündmuseks, siis soovime VEKSA meestele ja „Uus Ilma" toimetajatele Lenini ja Stalini piltide all klaaside tõstmiseks head pidutuju ja loodame, et nad jäävad tulevikus oma seltskonna ja oma liistude juurde ning jätavad pagulases elava eesti rahvakillu rahule oma

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

24. ja 25. veebr. dr. Kasari, tel. 532-9863.

3. ja 4. märtsil dr. R. Pahapill, tel. 921-7777.

Eesti Komitee auhind „Kassarile"

STOKHOLM (EPL) — Eesti Komitee juhatus oma viimasel koosolekul otsustas määrata oma käesoleva aasta auhinna Eesti Rahvatantsu Ühing Kassarile, kes paljude aastate jooksul on meie noori viinud aktiivsete tegelastena eesti rahvakunsti ilusate varasalvede juurde ja on tutvustanud eesti rahvatantsu ja rahvarõivaid korduvalt Euroopa ringreisidel, Ameerikas ja eriti Rootsis korduvatel esinemistel eesti ja rootsi publikule pidudel ja televisioonis.

Auhinna suurus on 5.000 krooni (ca $1250.—) ja auhind antakse Kassarile üle Eesti Komitee Asemikekogu koosolekul laupäeval 17. märtsil Stokholmis Shearatonhotelli hõbesaalis.

Aidake kaasa, et

„VABA EESTLANE"

leviks kõikidesse eesti kodudesse!

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

propagandaaktsioonidega ja lõhestamiskatsetega, milleks kasutatakse sageli abituid kommunistide kontrolli all elavaid eesti kultuuriinimesi.

*

Millest see tuleb, et Kanada ajalehed tunnevad väga vähe huvi välissündmuste ja välispoliitiliste probleemide vastu? Kuidas seda seletada, et Kanada ajalehed on rohkem huvitatud konservatiivide partei Joe Clarki äsjasel välisreiseil kaduma läinud kahest kohvrist kui sellistest maailma tasakaalu ja tulevikku ähvardavatest sündmustest nagu seda on revolutsioon Iraanis?

Inimestel ei ole välissündmuste vastu huvi, kinnitavad ajalehed. Sel lihtsal põhjusel ei olevatki ajalehtedel vajalik oma veergudel välissündmusi käsitada — las' lugejad loevad selle asemel lehekülgede kaupa jäähokimängude kirjeldusi ja uurivad Toronto linnavalitsue koosolekutel esitatud sõnavõtte, kuidas katmata rindadega naissoost kõrtsiettekandjaid sundida endile riideid selga panema.

On imelik, et Kanadas leidub kuni poole miljonilise tiraazhiga ajalehti, millede juures ei tööta ühtegi väliskorrespondenti. Mõned neist suurajalehtedest kasutavad vastavate kokkulepete alusel Ühendriikide korrespondente ja kommentaatoreid, kuid teised ei tunne ka selle mooduse vastu mingit huvi ning ignoreerivad maailma poliitilisi sündmusi, nagu ei puudutaks need üldse Kanadat.

See on põhiliselt vale filosoofia kui ajaleht peab vajalikuks rahvale ainult seda anda, mida rahvas tahab. Ajalehe ülesanne seisab ka selles, et ta peab rahvale andma informatsiooni, mida ta peab rahva ja riigi üldhuvide seisukohast lähtudes vajalikuks. Kanada tulevik ja rahva vabadus ning heaolu olenevad kahtlemata osaliselt sisepoliitiliste probleemide ja majanduslike küsimuste leidlikust ja riigimehelikust lahendamisest, kuid kõrvuti sellega on Kanada tulevik tihedalt seotud ka maailmas esile kerkinud põlevate probleemidega. Ning Kanada elanikkond peab olema nende probleemidega ja praegu rahvusvahelisel silmapiiril esile kerkivate kõuepilvedega kursis. Kui ajalehed ja teised massimeedia vahendid selle eest ei hoolitse, siis võib juhtuda, et kanadalane seisab ühel päeval üllatunult kuivaks pumbatud bensiinijaama ees või kuuleb hommiku raadiost rabava uudise, et Aafrikas oma töö ära teinud Castro diviisid on sooritanud üllatusliku maandumisoperatsiooni Floridas.

AMI

50-60 voodikohaga puhkekodu kavandamisel

Eesti Abistamiskomitee alustab Torontos puhkekodu huviliste registreerimisega — Lätlased ja leedulased huvitatud balti rahvaste ühise puhkekodu ehitamisest

Äsja jõuti kokkuleppele Eesti Abistamiskomitee ja „Eesti Kodu" vahel korterimajade üleandmiseks ning nüüd on EAK alustanud eeltöödega „Eesti Kodu" kõrvale ettenähtud puhkekodu ehitamiseks. EAK esimees Alfred Sepa selgitas mõningaid algatusega seotud küsimusi.

A. Sepa ütles, et äsja kirjutati alla „Eesti Kodu" üleandmisele advokaadi poolt. Tegelikult viibis see 8 kuud pärast pidulikku üleandmise tseremooniat möödunud suvel, kuna „Eesti Kodu" juhatus leidis, et kõik tööd ei olnud korralikult lõpetatud ega vastanud kokkuleppes märgitud tehnilistele nõuetele.

A. SEPA

Lõplik kokkuvõte saavutati Eesti Vabariigi aupeakonsul I. Heinsoo vahendusel.

Vastavalt kokkuleppele tuleb EAK-l teha mõningaid lisamakse, sest kunagi väljatöötatud kokkulepe kaitses igas punktis „Eesti Kodu" jättes nimetamata EAK huvid. Osa lahkhelisid on kojamehe korteri pärast, nüüd „Eesti Kodu" maksab EAK-le selle eest ja vastutasuks EAK annab lõpetamata tööde arvel „Eesti Kodule" teatud summa, mille suurus on pisut üle 20.000 dollari. Kuid majade ümberkirjutamine läks ise EAK-le maksma 26.000 dollarit. Sellega on EAK osa selles suures ettevõttes lõpetatud. „Eesti Kodu" on valmis ning seni veel EAK valduses olnud garaazhikohad, arvult 17, 79.000 dollari väärtuses, anti „Eesti Kodule" üle eelpool nimetatud kokkuleppega.

Selle, pikemat aega aktuaalsena olnud küsimuse lahendamise kõrval, on eeltööd käinud ehituse teise faasi lõpetamiseks

ja A. Sepa ütlebki, et nüüd pühendatakse kogu jõud tulevase eesti puhkekodu rajamisele.

Praegu taotletakse vastavaid lubasid, ega pole veel kindel, millisesse lahtrisse võidakse end sobitada. Tegelikult on võimalused kolme variandi vahel: esimeseks nn. „nursing home", teiseks puhkekodu ehk pansionaat ja kolmas hoolduskodu.

Esialgu on katse end sobitada ka „Koduabi" programmi alla. Sealt saadakse kord nädalas sooja toitu ja inimene elab oma senises kodus kuni puhkekodu pole veel valminud. Teda käiakse kodus vaatamas, tuuakse toitu, küsitakse arstliku vajaduste järel, kuna need kulud katab provintsivalitsus. Kuid neil, kel on omal võimalik maksta, tuleb ise seda teha ja see oleneb sissetuleku suurusest. Kuid külastajate transport tuleb ise korraldada.

Sellel „Koduabi" kaadril peab olema vastav ettevalmistus, mis saadud vastaval kursusel koduabilistele.

Kursuse lõpul antakse talle vastav tõend. Kui seda tõendit ei ole, siis keskvalitsuselt toetust ei saa. Sellise „Koduabi" käikulaskmine oleks eestlaste oma ettevõte ja nüüd alustataksegi EAK puhkekodu huviliste registreerimisega koos lisaküsimusega kas regitreerija soovib vabatahtlikult kaasaaidata selles programmis. Praegu on registreeritud tosinavõrra inimesi.

Minnes oma vestlusega kavatsetava puhkekodu juurde, seletab A. Sepa, et EAK ei jaksa oma jõuga seda maja ehitada ja vajab oma ühiskonna abi. Inimesed, kel on võimalik, võiksid omapoolselt seda algatust toetada, registreerides end huviliste perre. Selliseid registreerimise lehti saab EAK-st ja A. Sepa ütlebki, et kõiki andmeid, mis lehel on küsitud, ei anta kuhugi edasi, vaid need jäävad EAK salajaste materjalide hulka. See leht on esialgu oma tarbeks ja hiljem, kui asjad on kaugemale jõudnud, tuleb täita uus leht, mis esitatakse sotsiaalabi asutusele.

Eestlaste hulgas on küllaldaselt inimesi, kes sellest on huvitatud.

Vahepealseil aastail oli valitsus vastu „nursing home" laadis vanadekodule, kuid nüüd hakatakse kergemini luba saama sellise puhkekodu ehitamiseks. Seal on ettenähtud ühistoitlustamine, arstide järelvalve ja puhastamine. Korterid ei ole müüdavad ega päratavad, inimestel on aga õigus seal surmani elada. Riik annab selleks toetust ja sellise võiks ainult eestlaste grupile teha.

Kindlalt plaani veel ei ole, kuid kavas on ehitus teha 50—60 voodikohaga. Praegu tahavad selle vanadekodu ehitamisega kaasa tulla lätlased ja leedulased, et ehitada üht ühist balti rahvaste puhkekodu. Seni pole veel mingit seisukohta võetud.

Dr. Jaan Roos, meie vanadekodu asjaajaja ja välissekretär on öelnud, et lätlased ja leedulased olid teada saanud eestlaste algatusest ja selles asjas tema poole pöördunud.

Et saaks ehitust täpsemalt plaanitseda on vajalik, et kõik asjasthuvitatud end registreeriksid lähema veerandaasta ehk kolme kuu jooksul. Kui registreerimine läbi, siis selgitatakse välja palju on võimalik toetust saada, sest ilma nende andmeteta ei saa asuda riikliku toetuse hankimisele. Kohtade saamisel ollakse põhimõttel, kes ees see mees, ehk sooviavalduste järjekorras.

A. Sepa lisas veel, et need **50—60 voodikohta jaotatakse ruumidesse kus Kanada seaduste kohaselt pole üle kahe inimese, kuid on võimalik teha ka ruume ühele inimesele.**

Millal võiks see ehitus valmis saada? Sellele arvab A. Sepa, et kui katsuksi midagi ennustada, siis mitte enne 1980. aastat, kui toetuste ja loa saamine soovide kohaselt areneks. Kogu ehituse valmimine võib nõuda kuni 1 miljon dollarit.

See on suur summa ja A. Sepa soovitab **kõigil eestlastel teha oma kinkeostud EAK ärist, sest ka selle puhastulu läheb kõnesoleva eestlaste puhkekodu ehitamiseks.**

Vaielused Rahvuskongressi ümber

Rootsi Eestlaste Esindus olikoos

STOKHOLM — Eesti Rahvuskongressi ümber, mis korraldatakse Stokholmis aastal 1980 ühenduses ülemaailmsete Eesti Päevadega, tekkisid Rootsi Eestlaste Esinduse uues esinduskogus teisel istungil pühapäeval, 28. jaanuaril paaritunnilised elavad vaidlused.

Teatavasti on rahvuskongressi korraldamine ülemaailmse kesknõukogu poolt pandud selle liikmesorganisatsioonile REE-le, mille vastu on protesteerinud Eesti Komitee ja sellele lähedalseisvad organisatsioonid,

kes on ettevalmistusi teinud konkureeriva teise kongressi korraldamiseks samal ajal.

Vaidlused esinduskogus puudutasid küsimust kas otsida teed kahekordse kongressi ärahoidmiseks kompromissi teel või jätkata seni tehtud eeltöid vastavalt kesknõukogu poolt antud ülesandele.

Karl Laantee oma sõnavõtus konstateeris, et kogu küsimus on üledimensioneeritud — kongress on deklaratiivse, mitte niivõrd poliitilise iseloomuga.

Küsimuses mingeid otsuseid ei tehtud.

Californias Valley Pressiklubis annetati Viivi Piirisillale tänutäheks väljapaistva töö eest ühiskondlikul alal ja sekretärina pressiklubis vastava pühendusega seinaplaat. Esitatud pildil Viivi Piirisild koos California osariigi senaatori Alan Robbins'iga, kes andis talle üle osariigi pitsatiga varustatud resolutsiooni.

E.A.K. PUHKEKODU REGISTREERIMISE LEHT

Perekonna ja eesnimi	Sünniaeg	Abielus	Üksik Vallaline
Abikaasa nimi	Sünniaeg		
Aadress	Telefoni #		

Ligemad sugulased, nimi, aadress	Poeg	Tütar	Muud
	Ja	Ei	
Isiklik maja			
Soovib majandusliikult puhkekodu ehitamist toetada			
Soovib ja on võimeline ülalpidamise eest maksma			
On muud sissetulekut peale pensioni ja „supplemendi"			
Vajab pidevat arstiliikku järelevalvet			
Soovib vabatahtlikult kaasaaidata „Koduabi" programmis			
Omab auto			
Omab autojuhi loa			
Ruumi soov	Üksik	2 inimesele	
ERISOOVID			

Kuupäev Allkiri

● Baltimore ajakiri „Baltimore" avaldas artikli, milles käsitleti naiste poliitilist mõju Marylandi osariigis. Ära oli toodud 31 Marylandi poliitilises tegevuses hästi tuntud naist. Üks neist, esimesse gruppi kuuluvaks oli Mary Ann Willin (Mare Tüür). Ta on end hästituntud advokaadina üles töötanud Baltimore linna abiprokorõri kohale ning nagu ajakiri märgib, olevat Mary Ann Willin see, kes juhib tegelikku tööd prokoratuuris, kuna tema ülemus olevat ainult tseremoniaalseks juhatajaks. Ta on selle kõrval mitu aastat olnud Baltimore Eesti Seltsi abiesimeheks õigusnõuniku kohal, aitab kaasa reklaami korraldajana, samuti televisiooni ja raadiosaadete organiseerimisel. On veel aktiivne rahvatantsutrupi liige ja laulugrupi „Omad poisid" mänadzheriks. Väike tütar Linda aga käivat eesti täienduskoolis ja rääkivat laitmatult eesti keelt.

● Varemalt Rootsis, Falköpingis elanud silmapaistvalt andekas noor eestlasest maletaja Jaan Eslon on asunud Hispaaniasse ja võistleb seal males. Ta mängib praegu kaasa Rilton Cup turniiril, juhtides 6 raundi järele võrdsete punktidega (5) ühe hispaanlase ja kahe rootslasega.

VABA EESTLANE

kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$32.—	$35.—
Poolaastas	$18.—	$19.—
Veerandaastas	$ 9.50	$10.50

KIRIPOSTIGA

	Kanadas:	USA-s:
Aastas	$53.—	$58.—
Poolaastas	$28.—	$30.—
Veerandaastas	$15.—	$16.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69,—, poolaastas $34.50, veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 40 centi. Üksiknumbri hind 40 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „____" _____ 197____. Tellimise katteks lisan $ _____ siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi _____

Aadress _____

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Hanno Kompus'e
„KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE . . ."
Hind $11.—, saatekulu 85 c.
Müügil „Vaba Eestlase" talituses

Nr. 14

KATHARINA MUTTIK

Neiuna Välba
Sündinud 13. märtsil 1894 Tartus
Surnud 14. veebruaril 1979 Torontos

Oma „vanat"
mälestavad leinas tema lapsed
VIRVE, MATI, PETER ja
väike LIISA-KATI

KATHARINA MUTTIK

Sündinud 13. märtsil 1894 Tartus
Surnud 14. veebruaril 1979 Torontos

Tädi Katit
mälestab
LEIDA perekonnaga Tallinnas

GLASENBACH'I PÄEVIST ARMAST

MUTTI'i

mälestavad
ALEKSANDRA ja ELEONORA

Minu südamlik kaastunne VIRVE MEDWICK'ule tema ema

KATHARINA MUTTIK'u

surma puhul

LEIDA NAHE

KALLIST SÕPRA

EMILIJA PAUZULIS't

sündinud 4. detsembril 1912
surnud 13. veebruaril 1979

leinavad kurbuses
RICHARD VAHTRA
ALBERT ja META VAHTRA

Puhka rahus!

LUGUPEETUD KAUAAEGNE SÕBER

TIIU UMB

Sündinud 1. jaanuaril 1895 Kihnus
Surnud 19. veebruaril 1979 Islip Terrace, Long Island, USA

Mälestavad leinas
OSKAR ja ANNA KOLK
JAAN KOLK
USA-s
MARIA SUTT Torontos

PIKA KANNATUSE JÄRELE LAHKUS ARMAS ISA JA VANAISA

VETERINAAR-LEITNANT

AUGUST LAURIMAA

Sündinud 15. oktoobril 1889 Avinurmes
Surnud 16. veebruaril 1979 Hamiltonis

Kirstupanek Dodsworth Brown matusemajas
20. veebr. kell 8 õ., 114 Main St. W, Hamiltonis.
Matusetalitus samas 21. veebr. kell 10.30 homm.

Vaikses leinas
poeg IVAR perekonnaga
õde VAIKI KRECKOVIC perekonnaga

UNUSTAMATA ARMAST

AUGUST LAURIMAA'd

mälestavad sügavas leinas
JUHAN LÄTE abikaasaga
REIN LÄTE perekonnaga

HEAD SÕPRA JA KOOLIVENDA

MAGNUS TIMMELMANN'i

mälestab kurbuses
E. SIIVIK abikaasaga

Meie südamlik tänu praost Oskar Puhmile, organist Inga-Pia Korjusele, Soomepoistele, meeskoorile, segakoorile, Saarlaste Ühingule, „Eesti Kodu" perele ja kõigile, kes

ARNOLD VARIK'u

matusetalitusele kaasa elasid.

vend KALJO perega
VIIU emaga
testamendi korraldajad

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8992

Vabariigi aastapäeva jumalateenistused Peetri kirikus

Peetri kogudus tähistab Vabariigi 61. aastapäeva kahe jumalateenistusega. Esimene toimub täpselt Vabariigi aastapäeval, laupäeval 24. veebruaril kell 6 õhtul. Jumalateenistusel laulab Cantate Domino Charles Kipperi juhatusel ja mängib instrumentaal-ansambel Inga Korjuse juhatusel. Viiulisolistiks on Nora-Mall Kerson.

Teine jumalateenistus toimub pühapäeval, 25. veebruaril kell 11 hommikul. Laulab noortekoor Lootus Rosemarie Lindau juhatusel. Laulusolist on Avo Kittask. Mõlemal jumalateenistusel on skautide ja gaidide lipuvalve. Teenib mõlemal teenistusel õp. Oskar Puhm ja orelil on Inga Korjus.

Ülikoolide lõpetajaid

Rutgersi ülikooli New Brunswickis, N.J. lõpetas Merike Kõiv bioloogia alal. Ta kuulub Ridgefield Parkis asuva dipl. agr. Roland Kõivu perekonda, lõpetades ülikooli perekonna viimase, viienda lapsena. Isa lõpetas oma hariduse paguluses, Göttingeni ülikoolis.

Ilmus nr. 103 — Talv

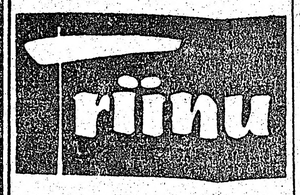

Müügil „Vaba Eestlase" talituses
Üksiknumber $1.50
Aastatellimine 1979. a. $6.00

Olge helded gaidide vastu!

Elame ajastus, kus elu kulgeb kiirelt, ei — see on liig aeglane sõna — tihti silmapilkselt ehk instantselt. Sõnaraamat üritab veel: jalamaid ja paugupealt, nagu stardipüssist...

Vajuta nupp ja ongi maailma sündmused silme ees. Vajuta nuppu ja avaneb supipurk valmistoiduga. Vajuta ja voodi raputab kondid pehmeks. Nupule vajutades lahenduvad keerulisemadki arvestused ja niiüd tõlgib nupustik isegi keeli. On karta, et selle ajastu lastel kaob peagi huvi nii keha kui ka ajudegimnastika vastu. Milleks keeruliselt kui lihtsalt saab? Tehnika on tõesti kaugele jõudnud Kuid inimene jääb üheküljeks.

Et terviklikku inimest kasvatada on tähtis, et anname talle võimaluse areneda nii kehaliselt kui vaimselt. nii mõistuselt kui hingelt. See on ka gaidluse eesmärk.

Kui Vabariigi aastapäeval pöörduvad teie poole eesti gaidid ja pakuvad teile müüa õnnetaalreid, siis olge helded nende vastu! Sellega aitate neid nende algatusvõimes ja omaabis. Aitate neil minna välja nuppude rägastikust — isetegevusse, looduse keskele, kus areneb nende praktiline oskus, üksteise abistamine ja loodusearmastus.

Gaidide õnnetaalrid on müügil gaidide tegevuse toetamiseks. Tänavuse õnnetaalri on kujundanud ngdr. Ellen Allas, kes on „Rajaleidjate" lpk. vanemgaidide juht ja elukutselt sisedekoraator. Õnnetaalri motiiviks on gaidide E-märk, millega vääristatakse eeskujulikku gaidi.

Õnnetaalri võiduks on Evald Lootus kinkinud maali. Siiras tänu hr. Lootusele ja kõigile neile, kes toetavad eesti gaidide tegevust!

S. V.

Stokholmis jagati stipendiumeid noortele

STOKHOLM (EPL) — Eesti Kultuurikoondise kultuurifondi juhatus määras fondi juures tegutsevatest sihtkapitalidest määrati tänavused stipendiumid järgmiselt:

Els Vaarman-Kaljoti sihtkapitali summadest said stipendiume 9 noort kokku 5000 krooni (ca $1250.—) suuruses summas. Stipendiaadid olid järgmised muusika ja teatri alal õppivad noored (nagu statuut nõuab):

1) Rein Ader (viiola), 2) Anne-Mari Asker (laul). 3) Liis Jaanivald (flööt), 4) Mart Jürisoo (laul), 5) Maria Kiisk (muusikateadus), 6) Martin Krooni (viiul), 7) Rein Lindeberg-Lindvat (lavakujundus — koos arhitektuuriõpinguiga), 8) Mare Nõmm (laul) ja 9) Tiina-Mari Randviir (viiul). Tiina Mari Randviirule veel 500:— viiulipoogna ostmiseks.

Boris Görmani mälestuseks Lillefondi makstud summadest määrati Ilka Görmani ettepanekul:

1) Eesti Skautlikule Noortemalevale Rootsis kr. 1500 (ca $375.—), 2) Stokholmi Eesti Lasteaiale kr. 1500 ja 3) Udo Parikasele kr. 750 kunstiõpinguteks.

Kes mõrvas USA saadiku Afganistanis

WASHINGTON — Möödunud kolmapäeval sai politsei ja terroristide vahelises tulevahetuses Afganistani pealinnas Kabulis surma Ühendriikide saadik Adolph Dubs. Terroristid küüditasid Ühendriikide saadiku ja viisid ta Kabulis ühte hotelli, mida politseijõud asusid ründama. Rünnakust võtsid osa ka N. Liidu „nõuandjad", keda leidub Afganistanis tuhandeid pärast seda kui kommunistid seal võimu üle võtsid ja endise presidendi mõrvasid. Ühendriikide valitsus palus Afganistani politseid ja venelasi, et nad oleksid saadiku vabastamise operatsioonide teostamisel tagasihoidlikud, kuid politsei ründas sellele vaatamata hotelli. Tekkis tulevahetus, mille kestel saadik Adolph Dubs sai mitmest kuulist tabatuna surma. Seni ei ole selgunud, kas saadikut tabasid tulevahetuse tulemusena politseinike kuulid või langes ta küüditajate kuulide ohvriks. Ühendriikide valitsus on saatnud sel puhul N. Liidu valitsusele protesti ning süüdistanud N. Liidu „nõuandjaid" hotelli ründamisel kohaliku politsei taga õhutamises. N. Liidu teadeteagentuur Tass lükkab ameeriklaste protesti kategooriliselt tagasi märkides, et venelastel ei ole midagi tegemist saadiku mõrvamisega.

INCOME TAX PREPARATION
Mark Tuomola, B.A.
191 Eglinton Ave. E., ruum 206 — Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801
Töötanud 1973. a. alates

KIRIKUD

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Pastor dr. Allan Laur,
6 Wiarton Crt. Thornhill, Ont.
L3T 2P4. Tel. 889-0591.

Laup., 24. veebr. kell 7 õ. PIIBLITUND. dr. Allan Laur.

Pühap., 25. veebr kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS, E. V. AASTAPÄEVA MÄLESTAMINE. Kõneleb dr. Allan Laur, esineb laulukoor.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühap., 25. veebr. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Lauluettekandeid. Kõnelevad: H. Sepp ja jutl. E. Saraoja.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Laupäeval. 24. veebr. kell 6 p.l. EESTI VABARIIGI AASTAPÄEVA JUMALATEENISTUS. Solist Avo Kittask. Aktus kohvilauaga. Aktusekõne — ülempreester Emanuel Lepik. Ettekandeid käesoleva aasta leerilastelt.

Pühapäeval, 25. veebr. jääb jumalateenistus ära.

Pühap.., 4. märtsil Palvepäeva jumalateenistus kell 11 homm. Ingliskeelne jumalateenistus kell 1 p.

Õpetaja kõnetunnid teisip. ja neljap. 6—8 õ. kiriku käärkambris.

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

VABARIIGI 61. AASTAPÄEVA ESIMENE JUMALATEENISTUS laupäeval. 24. veebruaril kell 6 õhtul. Laulab Cantate Domino Charles Kipperi juhatusel. Viiulisolist Nora-Mall Kerson. Mängib instrumentaal-ansambel. Orelil Inga Korjus.

VABARIIGI 61. AASTAPÄEVA TEINE JUMALATEENISTUS pühapäeval, 25. veebruaril kell 11 hommikul. Laulab noortekoor Lootus Rosemarie Lindau juhatusel. Laulusolist Avo Kittask. Mõlemal jumalateenistusel teenib õp. Oskar Puhm ja orelil on Inga Korjus. Skautide ja gaidide lipuvalve.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 4. märtsil kell 11 hommikul. Mängib leerinoorte trio. Orelil Georg Iltal. Piiblitund kell 10 hommikul. Pühapäevakool kell 11 hommikul. Lastekoori harjutus kell 10.15 hommikul. Leerieelsed kell 11 hommikul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kella 6—8 õhtul. Tel. 483-5847, 483-4103.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik,
(Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Laupäeval, 24. veebr. kell 3 p.l. Eesti Vabariigi aastapäeva JUMALATEENISTUS Virginia United Kirikus (maantee nr. 48 ja Royal Beach Rd.). Solist Elna Libe. Järgneb koosviibimine päevakohase kavaga. Kõneleb skm. Gunnar Mitt.

Pühap., 4. märtsil kell 5 p.l. KONTSERT - JUMALATEENISTUS. Teenivad: sopran Valve Tali, orelil Eva Rammo ja õp. T. Nõmmik.

ÕPETAJA KONETUNNID on teisipäeviti kell 6—7.30 õpetaja kodus. Muul ajal kokkuleppel.

Tedreküla tütarde kosjalugu

T.E.R.R. „Kungla" tähistas tantsulavastusega oma 30. aastapäeva

Läinud laupäeval tähistas T.E.R.R. „Kungla" oma 30. aastapäeva rahvatantsu- ja laulupõimiku „Tedrekünka tütred" esitamisega eelmisest aastast tuttavas Sir J. A. Macdonald Collegiate Institute aulas. Külm ilm ei näinud tõkestavat noorte esinemisele kaasaelamist ja osavõtjad täitsid saali.

Kuna sündmus oli seotud T.E.R.R. „Kungla" 30. aastapäeva tähistamisega, siis oli selle esimene osa aktuslik. Õhtu algas lippude sissetoomisega, millele juurde jäid noored aktuse ajaks auvalvesse.

Oma kõnes T.E.R.R. „Kungla" esimees Toomas Kütti andis lühema ülevaate rühma 30-aastasest tegevusest. Rühm alustas oma tööga 4. veebr. 1949. a. ja on kasvanud mõnepaarilisest rühmast üle saja-liikmeliseks pereks. Ta lisas, et nad võivad uhkust tunda, teades et on suurimaks rahvatantsurühmaks üle maailma.

Enamus neid noori, keda täna laval nähakse on nooremad kui rühm, mitmed neist aga rühma organiseerijate lapsed.

„Kungla" on kasvatanud eesti noori ja olnud taimelavaks noorjuhtide väljaõpetamisel. Mitmed endised „Kungla" liikmed on väljaspool Torontot asutanud või juhtinud rahvatantsurühmi väiksemais eestlaste keskusis.

Ta jatkas öeldes, et kui rühm paguluse algaastail asutati oli mõttes, et noortel oleks koht kooskäimiseks ja üksteisega tutvumiseks, võimalus tihiselt eesti kultuuri edasi kanda ja eestlaste rahvapärandit kanadalastele tutvustada. Need eesmärgid on tänapäeval tähtsamad kui olid sel ajal. „Kungla" on 30 aasta jooksul piiidnud osa võtta eestlaste rahvuslikust ja kultuurilistest üritustest neid rahvatantsudega sisustades. Selle aja jooksul on osa võetud 7 Eesti Päevadest, kolma korda on „vallutatud" Euroopat ja kaks korda Ameerika lääne-rannikut. Lähemaid esinemisreise on lugematuid kordi. Eriti palju on pakutud oma viljelusvarast Toronto publikule. Rühma omavaheline tegevus on olnud tihe ja tujukttllane.

„Kungla" ajaloos on olnud niivõrd palju mälestusväärseid sündmusi, et tänavune juhatus pidas vajalikuks mälestusalbumis kirjastamise.

Lõpuks ta avaldas tänu Toronto eesti ühiskonnale, kes nende tööd on toetanud. See abivalmidus on noorte tegevust tiivustanud ja andnud võimalusi eesti kultuuri säilitamiseks. Ta avaldas tänu ka kõigile neile, kes seda tööd pika aja jooksul on teinud, lubades seda tööd edasi kanda, eesti rahvatantsu arendada ning eesti vaimu alal hoida eesti noortes.

Kõnele järgnes ühislauluna „Kungla rahvas", misjärel T. Marley seletas rühma kuldmärgi jagamise korda. mida antakse neile, kel on erilisi teeneid rühma tegevuses. Uute kuldmärgi saajate valik tehakse juhatuse ühehäälelisel otsusel. Varem on seda jagatud 14 isikule. „Kungla" 30-aastase juubeli puhul olid uued märkide saajad Otto Paju, Georg Teres, Helle Paluoja, Lea Kiik, Enn Matsoo, Katy Marley ja Viivi Sillart.

Kohaviibivad teenekad eesti rahvatantsu viljelemisele kaasaaitajad kutsuti lava ette, kus nelle märgid üle anti.

Järgnesid teiste eesti organisatsioonide tervitused. Esimesena T.E.S. ahiesimees A. Veedla tõi tervitusi, kuna juhatuseliige L. Pajur andis üle kimbu nelke. Eesti Liit Kanadas poolt tervitas V. Hubel, kuna kirjalikud tervitused „Kaja" noortekoorilt Portlandist, Toronto „Põhjala Tütardelt", Eesti Gaidide Malevalt, T. E. Segakoorilt, Sue Ste Marie ja Thunder Bay Eesti Seltsidelt. Korp! Fraternitas Esticalt, Ülemaailmse Eesti Rahvatantsujuhtide Koondise esimehelt H. Toomsalult luges ette Piret Komi.

Järgnes 3-vaatuseline tantsulavastus „Tedrekünka", mille käsikiri, muusika ja lavastus oli Toomas Metsalalt. 11-liikmeline orkester oli „mootoriks", mis andis dünaamilise hoo laval toimuvale. Lavastuse sisu oli lesknaisest ja ta neljast tütrest, kes ootasid kosilasi. Eesti maaelule põhinev jutustus areneski noorte tegevuses, nende ühises lõbutsemises, mille hõlmas siis arenesiiki armastuse intriigid, mis selle loo eesti kombe kohaselt isamehe ja kuulaja naise kaudu õnnelikule lõpule viisid.

Tantsulavastuses oli suure oskusega kasutatud eesti rahvatantsulisi elemente, millega suudeti väljendada nii sündmusi kui ka tundeüansse.

Hoogsa lisandi andis „Külapoiste" lauluansambli liitmine lavastusse, kus see sulas orgaaniliseks osaks ja mõjus paremas kosimiseas oljatena kui olid oma tantsijad. Lavastusse oli toodud „Kungla" igas eas olevad tantsijad, andes juubeli puhul tildpildi kogu rühmast ja näidates kuivõrd piiidlikult on väikelapsed alustanud eesti tantsude õppimist.

T. Metsala tõi oma eelmisse lavastusse eesti mütoloogilisi kujundeid. Seekord olid need pälkapikud, kes ühe pildi ulatuses oma tantsudega tõid lavastusse seda salapärast eesti mütoloogilist maailma, mis igas loodusesemese ja taimes nägi elavat olevust.

Kokku oli lavastuses 40 tantsu, osalt nii kokkusulatatud, et oma tantsulises väljenduses jätsid areneva lavalise tegevuse mulje.

Peale paari erandi olid kõik eesti omast rahvatantsude varasalvest. Lavastus näitas jälle kuivõrd T. Metsala on süvenenud eesti rahvatantsude iseloomu mõistmisse, et selle tänapäevase lavastusega meid siduda eesti tantsude iluga, aga nende kaudu kogu mele rahva ajarüppe kaugenenud eluga. Lavastus sujus hoogsalt ja publik elas sellele kaasa. Pärast said riegõie kõik külapoisid, orkestri liikmed ja need rühma liikmed, kes olid aktiivselt olnud selle õhtu korraldamisega seotud. T. Metsalale aga ulatati suur kimp roose. Selle järel lõpetati juubelipäeva kohaselt „Kungla" sündmus Eesti hümniga.

DESIGN PRODUCTS'i

SUUR TALVINE VÄLJAMÜÜK

JATKUB

- ☆ SUUSAD JA SUUSATARBED:
  näit. VALTONEN suusakomplekt $59.95 ($94.95)
  SPLITKEIN hikkoripuust põhjaga ja lingestone äärtega suusakomplekt $79.95 ($124.95)
  PELTONEN suusakomplekt $119.95 ($159.95), ja veel mõned muud komplektid. Kõik komplektid koosnevad, suusad, suusasaapad, bambuskepid, mähised, suusaplekid.
- ☆ SUUSAKOSTÜÜMID 30% hinnalandust
- ☆ SUUSAHOIDJAD auto katusele 30% hinnalaandust
- ☆ TREENINGÜLIKONNAD: Terinit 30% hinnaalandust
- ☆ IITTALA klaaskaubad 20—40% hinnaalandust
- ☆ SAUNASEEBID: Vaasaseep 225 gr. maksab $1.25 ($1.75)
- ☆ XZ SHAMPOON 6-pudelised pakid $4.— (66¢ 1 pudel, varem 1 pudel $2.—)
- ☆ KEEGLIMÄNGU KOHVER — „fibreglas" Eiri 20% hinnaalandust
- ☆ REUMA ALUSPESU 20% hinnaalandust
- ☆ PLASTIKVAIBAD 20% hinnaalandust

PALJU MUID ESEMEID VÄLJAMÜÜGIL

design products 2584 Yonge St. 488-7272
288 Danforth Ave. 466-8001

Räägitakse eesti keelt

Leedu suurpäev Torontos

Tähistati Leedu vabariigi loomise 61. aastapäeva

Leedu ühiskond Kanadas korraldas Leedu vabariigi 61. aastapäeva tähistamiseks möödunud reedel Torontos College streetil asuvas Resurrection'i esinduslikus aulas vastuvõtu välisküialistele ja pühapäeval Mississaugas Leedus Majas aktuse.

Leedu vabariigi aastapäev on tegelikult 16. veebruaril, kuna sel päeval 1918. aastal tuli Vilniuses kokku leedu rahvaesindus Taryba ja kuulutas välja iseseisva Leedu riigi. Deklaratsioonis mainitakse, et leedu rahva ainsa esindajana kuulutab Taryba enesemääramise õiguse ja 1917. aastal 18.—23. septembrini Vilniuses peetud Leedu konverentsi otsuse põhjal Leedu iseseisvaks demokraatliku süsteemi alusel organiseeritud riigiks, mille pealinnaks jääb Vilnius.

Leedu ühiskonna vastuvõtt välisküalalistele oli pidulik ja hästi organiseeritud ning sellest võttis osa teiste riikide konsuleid eesotsas Ühendriikide peakonsuliga Torontos, Kanada poliitikuid ja teiste rahvusgruppide juhtivaid isikuid.

Külalisi tervitas Leedu Ühiskond Kanadas president J. R. Simanavicius, kes lühidalt peatus Leedu Vabariigi saamisloo juures. Kanada poliitikutest tervitasid senaator S. Haidasz. kes luges ette Kanada mitmekultuuri ministri Norman Cafiku läkituse ja andis edasi omapoolsed tervitused, konservatiivide partei juhi Joe Clark'i nimel parlamendiliige J. Shymko ja NDP esindaja. Sõnavõtud lõpetas endine parlamendiliige ja ombudsman adv. A. Maloney, kes alati on suhtunud sõbralikult Balti riikidesse ja balti rahvusgruppidesse.

Muusikalises osas esines kohalik Leedu Meeskoor, kes umbes 30-liikmeliseks koosseisus esitas rea laule, pälvides tänulikult publikult sooje kiiduavaldusi.

Vastuvõtul jagati Leedu Inimõiguste Komitee Kanadas läkitusi, mis valgustasid Leedu vabaduse ja inimõiguste eest võitleja Viktoras Petkuse saatust. Petkus mõisteti teatavasti hiljuti Leedu Helsingi grupis tegitsemise eest 10 aastaks sunnitööle ja viieks aastaks asumisele. Läkituse lõpul oli ärarebitav protesti-osa, mida paluti oma allkirjaga ja aadressiga varustada ja saata see N. Liidu kommunistliku partei peasekretärile Leonid Brezhnevile. Brezhnevile saadetud kirjas nõutakse Viktoras Petkuse kohest vabastamist ja protesteeritakse sititu isiku vanglaagrisse saatmise vastu.

Aastapäeva aktus toimus pühapäeval Mississaugas Leedu keskuses, kus ingliskeelse kõne pidas parlamendiliige J. Shymko, kuna leedukeelses osas oli kõnelejaks prof. Vardys. Eestlaskonna ja Eestlaste Nõukogu Kanadas nimel tervitas aupeakonsul Ilmar Heinsoo.

TÄHELPANU! Otsin seda daami, kes istus läinudaastasel segakoori „Lõbusal laupäeva õhtul" minu vastas, üle laua, koos ühe abielupaariga. Oli isegi minu tantsupartner ja ütles, et on üksik ning elab Mortimer Ave., Bayview lähedal. Palun andke oma aadress ehk tel.-nr. slt. „Üksik"

Kogudus korrastab pastoraati

Koguduse täiskogu üksmeelne koosolek Hamiltonis

HAMILTON (VE) — Pühapäeval, kohe pärast jumalateenistust toimus Hamiltoni Esimese Eesti Ev. Luteriusu koguduse korraline täiskogu koosolek kiriku all ruumis. Osavõtt oleks pidanud palju suurem olema. kuid kohal oli siiski pisut enam kui 10% koguduse liikmetest, mille tõttu koosolek algas õigeaegselt nõukogu esimehe Jüri Müüri tervitusega. Abipraost Tõnis Nõmmik oma palvuses kutsus kõiki ühiselt edasi ehitama seda, mida 27 aasta eest Jumala abiga alustati.

Koosolekut juhatas vastavalt põhimäärustele nõukogu esimees J. Müür ja protokollis nõukogu sekretär A. Karp. Häälte lugejateks valiti Edgar Kink ja Endel Lindaja.

Järgnesid 1978. a. aruanded, kus õp. T. Nõmmik luges ette tegevuse osa, kassa seisu — laekur Edgar Landers, revisjonikomisjoni aruande — A. Karp. Kartoteegi kohta andis selgitust esimees J. Müür, kes mainis ka. et suurim toetus abielupaarilt läinud aastal oli $420.00 ning aastal lõpul oli 513 leeritatud liiget koguduse nimekirjas. J. Müür selgitas ka pastoraadi saamislugu — pärandina Anna Eenmaa'lt ja ta varem surnud abikaasalt, milline maja on hinnatud müügifirmade poolt $67.000.00 varanduseks.

Pärandustomp pole veel täielikult koguduse nimel, selle hooldajateks on abipraost T. Nõmmik ja hr. Nool.

Loodetavasti kinnitatakse see peatselt koguduse nimele. Testamendis aga on punkt, et abielupaar Eenmaa'le asetatakse koguduse poolt kevadel hauakivi.

Pastoraadis toimuvad juba koosolekud, leeri- ning piiblitunnid ja hellakeste koondused. Remonti on juba hulgaliselt tehtud. Eriti tõstis esimees esile F. Kaset ja V. Aasat, kes olid katuseparanduse tööd tasuta teinud. samuti Carl Aarlaht'i elektriseadeldiste ja paranduste eest. Sisemiste tööde juures mainiti eriti pr. H. Ranna't. Samuti pr. Kleineri, pr. Karp'i ja teisi.

Koguduse naisringi esinaine Leida Normet luges ette möödunud aastase tegevuse, mille kõrgpunktiks oli jõulueelne näitemüük. Naisringis oli 20 energilist daami, kes olid nõusoleku andnud ka järgmisel aastal edasi töötamiseks.

Esimees J. Müür tänas ka H.E.S.Segakoori ja juhti O. Kopvillem'it esinemiste eest kirikus suurematel tähtpäevadel.

Eriline kiitus ja tänu suure aplausiga said osaks solist Valve Tali'le ja organist-orelikunstnik Eva Rammo'le siinse kiriku ajaloos esimese hästi õnnestunud vaimuliku kontserdi esitamise eest.

Samuti tänati Täienduskooli juhatajat pr. I. Tamme.

Tugev tänu aplaus kuulus koguduse liikmele Alma Tomson'ile, kes möödunud surnutepühal kinkis Hamiltoni kogudusele kõik hõbedased armulauanõud oma abikaasa 45. a. surmapäeva mälestuseks ning suure ja väärtusliku eestikeelse Piibli oma tütre Elleni 32. a. surmapäeva mälestuseks. Abipraost T. Nõmmik'ut tänati igakülgse abi eest

Eelmisest nõukogust langesid välja 3 aastat teeninud „truud sulased" — Leo Saar, Jaana Pallop ja Ferdinand Kase. Uuteks liikmeteks valiti pr. I. Tamm ja A. Bohl ja M. Pihlak. Revisjonikomisjoni 3 eelmisest juhatusest lahkunud liiget. Seega kuuluvad kiriku nõukogusesse käesoleval aastal: J. Müür, E. Landers, A. Karp, L. Wahtras ja A. Jürisson. Naisringi kinnitati esitatud eelmise aasta 20 daami.

Enne 1979. a. tegevuskava esitamist juhtis nõukogu esimees tähelepanu eelarvesse võetud kõrgema liikmemaksu summale — $50.00 igalt leeritatud koguduse liikmelt.

Liikmemaksu tõstmise põhjuseks on kulude igakülgne tõus. Liikmemaksu ettepanek võeti vastu ühel häälel.

Koosoleku vältel oli kohvilaud kaetud koguduse Naisringi daamide poolt, millist ka hoolega kasutati. Kiitus kuulub tegijatele.

Euroopa jäälle lumetormide keerises

AMSTERDAM — Euroopa on sattunud uuesti suure külmalaine ja lumetormide keerisesse. Lumetormid möllasid möödunud nelipäeval peaaegu kõigis Lääne-Euroopa riikides, katkestades teedel liikluse ja nõudes ka surmaohvreid. Lääne-Saksamaal jäid paljud autod lumme kinni ning inimeste päästmiseks saadeti välja sõjaväeüksused. Ägedad tormid merel on nõudnud ohvriks ka mitukümmend meremeest ja kalurit. Nii hukkus Portugali rannikul Atlandil 8000 tonnine laev „Iris", mille 28-liikmelisest meeskonnast 8 uppusid.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 8—8.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 25. veebr. kell 10.15 homm. pühapäevakool. Kell 11 homm. kõneleb K. Raid: „RISTIMINE UUES TESTAMENDIS", segakoor, PALVE KODUMAA EEST. Kell 6 õ. tunnistavad noored, K. Raid, naistrio.

Kanada loteriide suured sissetulekud

OTTAWA — Kanada Consumer Association kritiseerib oma ajakirjas Canadian Consumer keskvalitsust ja provintsivalitsusi, kes korraldavad rohkel arvul ametlikke loteriisid ja meelitavad rahvast eksiteele viiva reklaamiga pileteid ostma. Ajakiri mainib, et inimesed kulutavad aastas ligemale 1 miljard dollarit loteriipiletite ostmiseks, mis annavad väga vähe võiduvõimalusi.

JAAN ALMER

KATUSETÖÖD

Tel. 699-5295

Teeme uusi ja parandame vana nii ilmas kui ka suvilates

SPORT

Tallinna olümpiakülalised peavad ööbima Helsingis

STOKHOLM (EPL) — On võimalik, et tuleval aastal Tallinna purjespordiolümpiaadi ajal korraldatakse turistidele üks kord päevas edasi-tagasi sõite Tallinna, ütles Soome olümpiameeskonna treeninguülem Kalevi Toivonen hiljuti Vierumäkis Lõuna-Soomes spordiტoimetajatele korraldatud seminaril.

Teiseks võimaluseks on reserveerida Tallinnas 50—60 paadikohta, millisele juhul oleks ööbimine olümpialinnas võimalik, ütles Toivonen.

Tallinna purjetamisvõistluste ajaks on tuleval aastal kõik Helsingi hotellikohad reserveeritud.

Seda on tehtud rahvusvaheliste majutamisettevõtete kaudu. Põhjuseks on see, et Tallinna hotellid ei suuda kaugeltki kõiki külalisi majutada.

Soomlased andsid hiljuti üle nende poolt Tallinna ehitatud mereterminali. Seitse kuud kestnud töö sai valmis kaks nädalat enne tähtaega. Mereterminali on ehitanud osaühisus Alfred Palmberg. Planeerijaks oli arhitekt Mauno Vuori.

Mereterminalis on suur hall reisijatele ning bürooruumid tollile, piirivalvele, postile ja pangale, baar, kauplused ja väike vastuvõturuum tähtsatele külalistele.

Tallinnasse saabuvad reisijad sisenevad 150 meetri pikkuse katusega varustatud koridori kaudu terminali.

Nii saabuvate kui ka lahkuvate reisijate tollikontroll toimub samade laudade ääres.

Passikontroll on tollilaudade mõlemal poolel.

Terminal võetakse kasutusele tuleval suvel. Selle pindala on 2.000 ruutmeetrit. Tallinna vanalinna siluett on näha ühekorruselise terasest hoone taga. Terminali taga asuv vana sadama juhtkonna ehitus lammutatakse 2—3 aasta pärast. Terminali kapatsiteet on 500—600 reisijat tunnis.

(EPL/ER).

Spordimärkmikust

56-aastane Lääne-Saksa purilendur Hans Werner Grosse püstitas Austraalias kuue päevaga seitse maailmarekordit. Neist tähtsaimad on 1220 km pikkune kauguslend kolmnurksel marsruudil ning 145,3-kilomeetrine keskmine tunnikiirus päev varem saavutatud 1161,8 km pikkusel lennul.

*

Uus-Meremaal jooksis shotlane Allan Wells 17. jaanuaril häid tulemusi lühidistantsides. 100 metris ta tagajärjeks oli 10,25 ja 200 m 20,14.

*

Günter Lohre püstitas uue Lääne-Saksa siseraja teivashüpperekordi tagajärjega 5.50. Ta on Lääne-Saksa teivashüppajaist saanud ka spordiväljakul parima tulemuse 5.51. Euroopa teivashüppe rekordi aga hüppas veebruari alul Leningradis peetud NL sisevõistlusel Juri Prohhorenko tagajärjega 5.57.

*

Möödunud hooajal kolm maailmameistrikulda saanud ameeriklane Eric Heiden uisutas West Allis peetud võistlustel 1500 meetrit ajaga 1.58,0. See on selle ala tipptulemus harilikul rajal. Varem on norralane Jan Erik Storholt uisutanud 1.59,79. 5000 m võitis E. Heiden ajaga 7.20,41.

Toimetusele saadetud kirjandus

MITTEILUNGEN AUS „BALTISCHEN LEBEN nr. 3 (103) — 1978. Baltische Gesellschaft in Deutchland veerandaastati ilmuva ajakirja uues numbris mälestuskirjutus minister R. Liepinshile, E. Kanti surmateade, St. Lozarsitise 80-aastane, kirjanik E. Schaper 70-aastane, pikem ülevaade „Die Balten in Australien", kirjeldus „Koguja" II noortelaagrist, „Kahe EELK piiskopi juubelid", 4. Balti Konverentsi kirjeldus ja lühemaid baltlasi käsitlevad kirjutused, muuseas ka teade ESTO-80 organiseerimisest.

I Eesti Muusikakonverentsi toredaks lõpp-punktiks oli Carmen Prii ja Tõnu Kalami kontsert. Pildil helikunstnikud esinemas.
Foto: Vaba Eestlane

Balti raamatukogude võrk loomisel

Möödunud maikuul Torontos toimunud balti teadusliku ühingu Association for the Advancement of Baltic Studies (AABS) kuuendal konverentsil moodustati erikomitee, mille ülesandeks on Balti materjale koguvate raamatukogude võrgu väljakujundamine. Komitee esimeheks on prof. John F. Cadzow Kent State ülikoolist, Emilija E. Ziplans, Toronto ülikooli raamatukogust ja Heino Taremäe, Eesti Arhiivi Ühendriikides juhatuse esimees.

Vajadus balti materjale koguvate raamatukogude võrgu väljakujundamiseks tuleneb üha suurenevast balti-alasest uurimistööst Ühendriikides ja Kanadas. Komitee ülesandeks on kindlaks teha kus asuvad balti kogud, tekitada huvi nende kogude alalhoidmise ja laiendamise vastu, võimaluse piirides läbi viia duplikaatide vahetust ning kaugemas perspektiivis leida võimalusi balti materjalide katalogiseerimiseks Põhja-Ameerika ulatuses, et luua n.ö. balti materjalide ühiskataloogi.

Hiljuti toimus Torontos loodud Baltic Resources Network Coordinating Committee töökoosolek Kent State ülikoolis, millest peale ülal mainitud komitee liikmete osa võtsid veel dr. Karl Ozolins ja Marju Parming AABS'i Bibliograafia komiteest ning Biruta Osis Ohio State ülikooli raamatukogust.

Kaks päeva kestnud töökoosolek osutus produktiivseks ja pandi tugev alus komitee edaspidiseks tööks.

Üldeesmärkidena seati üles juba olemasolevate balti kogude indentifitseerimine, kusjuures praegu on teada 23 institutsiooni, millistel on olemas balti kogud.

Osa neist on juba huvi üles näidanud kaasatöötamiseks Baltic Resources Network programmi raamides. Kavas on kontakt luua veel teiste institutsioonidega, et ka need astuksid koostöösse balti kogude võrgu väljatöötamiseks.

Materjalide säilitamine juba olemasolevates kogudes, samuti kui ka nende materjalide säilitamine, millised veel pole raamatukogudele või arhiividele üle antud, on üheks tähtsamaks punktiks komitee töökavas.

Baltic Resources Network Coordinating Commitee töötab tihedas koostöös balti teadusliku ühingu AABS'iga ja kavatseb edaspidi kokkutulekuid korraldada seoses AABS'i konverentsidega.

Koosolekul esitas Marju Parming ülevaate raalide baasil töötavate mehhaniseeritud „kataloogide" kohta

ning Heino Taremäe andis ülevaate Eesti Arhiivi Ühendriikides tegevusest.

Kirjavahetus ja järelpärimised Baltic Resources Network Coordinating Committee osas palutakse saata leedu päritoluga komitee esimehe prof. John F. Cadzowi nimele aadressil: Prof. John F. Cadzow, Director, Ethnic Heritage Program, Kent State University, 729 Wright Hall, Kent, Ohio 44242.

Siinkohal võiks veel märkida, et Kent State ülikoolis on üsna tugev leedu programm, samuti kui ka eesti keele kursused. Viimase 7—8 aasta jooksul on seal kaitstud üht leedu-alast doktoritööd ning 4 leedu-alast magistritööd. Ülikooli raamatukogus leidub rohkem kui 4000 köiteline leedu raamatukogu, samuti kui ka tublisti väiksemad eesti ja läti kogud. Koosolekust osavõtjail oli võimalus külastada ülikooli 12-korruselist raamatukogu hoonet (1.200.000 köidet, 5500 ajakirja tellimist, 245.000 riiklikku dokumenti jne.), et seal isiklikult tutvuda eesti ja läti kogudega.

ILMUS — 1978. a. kauneim eestikeelne luuletuskogu

Ivar Ivask

„ELUKOGU"

I. Ivask püsib oma luules tugevate sidemetega Lõuna-Eesti vanemate sünnimaillas. Tema nägemuslik luule Soomest, selle shamanlikust soome-ugrilisest tundest ja müstikast, aga ka oma ümbruskonnast mujal maailmas on tunderikas ja tähelepanuerk. Elukogusse on valitud paremik ta varem ilmunud kogudest.

320 lk. Hind $10.00 — saatekulu 50 centi

SAADAVAL „VABA EESTLASE" TALITUSES

ILMUSID JA ON MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

Einar Sanden

„MITME NÄO JA NIMEGA"

Dokumentaaltees andekaimast eesti soost spioonist Arthur Haman — Juhan Tuldavast, kes „põgenes" 1955. a. Rootsi ja saavutas pagulaskonna usalduse, kuni 1963. a. N. Liitu tagasi läks. Autori uurimine põhineb paljudele dokumentidele ja isiklikele kokkupuuteile.

224 lk. Hind $12.50 — saatekulu 50 centi

Einar Sanden

„KGB CALLING EVE"

See on mõned aastad tagasi eesti keeles ilmunud ja suurt tähelepanu leidnud dokumentaaljutustuse „KGB kutsub Evet" ingliskeelne väljaanne. Eestikeelse teose ilmumisel nimetati seda rohkem kui tõesti sündinud looks, vaid hoopis kõigile kodumaad külastajaile vajalikuks käsiraamatuks. Võõrastest rahvustest sõpradele oleks see heaks näiteks KGB agentide tööst turistide hulgas.

224 lk. Hind $12.50 — saatekulu 50 centi

TÕNIS ja MAI MIGAGU

MEIE MEHED KUI METSAPULLID

Romaan vanast armsast Pärnust

22.

„Palun teid mõjutada härra Leisikut, et ta loobuks kaebamast.

Jutustan teile, milles asi seisab.

Sellel protsessil võivad olla hoopis teised tagajärjed, kui härra Leisik seda ette kujutab.

Audru mõisa jahipeost võttis osa kuberner Suvorov. Meie kreisiülemaga kuulusime ta saatkonda ja olime sel päeval ka seal.

Oletame nüüd, et protsess läheb käiku ja ajalehed kirjutavad sellest pikalt ja laialt. Kuberneri vastased, tõsised vene mehed, kasutavad neid kirjeldusi, et teda mõnitada — vaadake, kuidas ta talupoegadega ümber käib! Sel ajal, kui kuberner pidutses mõisnike peamehe juures ja jõi shampanjat, trampisid mõisnike pojad ja tütred talumehe vilja!

Asjaks haaraks kinni kuberneriste vaenulikult suhtuv pealinna ajaleht „Novoje Vremja", kes puhuks sündmuse veelgi suuremaks.

Kuberneril tuleks aru anda siseministri juures. Temal oleks endakaitse lihtne. Ta seletaks, et tal oli kaasas kreisiülem abilisega, kes pidid valvama selle üle, et jahil ei juhtu midagi lubamatut.

Tagajärg — nii kreisiülemale kui minule antakse hundipass hooletu teenistuse eest. Meid lastakse lahti või paigutatakse kaugele Ise-Venemaale. See ruineeriks meie karjääri."

„Kõige parem oleks, kui pöörduksite ise härra Leisiku poole."

„Ma tegin katset, aga ta ei võtnud mind jutulegi."

„Kardan, et mu võimalused on piiratud."

„Olen teie vastu täiesti avameelne. Saage minust aru! Oleme naisega mõlemad Pärnu inimesed. Meil on väike maja Kuninga uulitsal. Lapsed käivad alles koolis. Ma ei tahaks saada pillutatud."

„Teen, mis minu võimuses!" lubasin. „Katsun lammast pesta, nii et villad jäävad kuivaks."

Õhtul kõnelesin Ismaeliga.

„Politsei vastu ei ole mul midagi — mõistlikud mehed, eriti see Margusson", mühatas ta.

„Noh, näed!"

„Ega suppi nii kuumalt helbita, kui seda keedetakse", oli ta vastus.

Möödus paar päeva. Siis tuli mulle ootamata külaline — Audru mõisavalitseja Nikolai Lessingu abikaasa Frieda.

Kas proua tuletab meelde, e. esinesin nende juures sakslas na? mõtlesin endamisi.

Istunud mu vastu tugitooli, alustas ta pärast väikest kõhklust eesti keeles:

„Meil Audrus on suur mure — te teate, selle ähvardava protsessi pärast.

Teie, härra Meeves, olete härra Leisiku sõber. Kas te ei tahaks temaga rääkida? Paluge teda, et ta ei kaebaks neid noori inimesi kohtusse!"

„Kahjuks ei aja mina seda asja."

„Meid isiklikult see ei puuduta. Aga need preilid ja noorhärrad on meie head tuttavad. Agnes nutab oma silmad peast välja palja mõtte juures, kuidas vaeseid tütarlapsi brutaalselt kistakse kohtupinki rahva naerda ja pilgata.

Ega nemad ei ole süüdi — nad läksid ja ainult sina, kuhu jääger neid juhtis!"

„Muidugi ei ole nemad süüdi!" andsin prouale õiguse. „Kas olete härra Leisikuga rääkinud?"

„Ei, seda ma ei julge. Kardan härra Leisiku juurde minna."

„Ütelge oma tütrele, et ta ei nutaks oma ilusaid silmi punaseks. Püüan hoolitseda selle eest, et protsessi ei tule."

Ismaeliga võtsin asja tõsiselt kõne alla:

„Kas sa pole mõtelnud sellele, et sina oled praegu see jääger, kes peab lastele klaperjahti. Nemad ei ole ometi paruni- ja sinu-vahelises pusklemises süüdi!"

Ismael jäi mõttesse:

„Seda asja oleks lihtne korraldada. Miks ei ilmu keegi jahiseltskonna papadest või mammadest minu juurde vabandust paluma?"

„Kas sa loodad balti mõisnikke ümber kasvatada?"

Järgmisel päeval läksin raudteejaama rongile vastu. Ootasin Viljandist sõpra, aga see jäi tulemata.

Selle asemel kohtasin hoopis teist ja huvitavamat tuttavat — Riia purutagurliku ajalehe „Rigski Vestniku" toimetuse liiget, kelle erialaks olid kohtuprotsessid Riia ringkonnakohtu istungeil. Tundsin teda kui suurt hooplejat. Kuna kiitsin talle kõik järele, pidas ta mind oma sõbraks.

Mind huvitas tõsiselt, mis toob selle kiidukuke Pärnusse. See selgus kohe. Ta tulnud ettevalmistusi tegema suurele viljatallamise protsessile.

„Eestis on vanasõna — näljaga sööb kurat kärbseid. Kas Riia kohtud on jäänud nii vaeseks, et otsid saaki Pärnus?"

„Kas need on kärbsed, kui mõisnike peamees laseb oma jahiseltskonnal tallata talupoja nisupõldu? Kas see on kärbes, kui Liivimaa selle tagajärjel saab uue kuberneri?"

„Nüüd pistad näpuga taeva! Papissaare nisuvälja pärast ei tule siia ühtki uut kuberneri."

„Elame — näeme!"

„Mis on selle uue kuberneri nimi?"

„See on alles saladus."

Kutsusin ta „Endla" restorani. Mina kui karsklane alkoholi ei tahtnud — joogu ta ära ka minu osa! Seda ei lasknud ta ütleda kaht korda. Varsti läks ta keel pehmeks.

„Ah, niikuinii tuleb saladus varsti väljа", lõi ta käega.

„Uueks kuberneriks on ette nähtud Vene Rahvuslaste Liidu esimees Tarakanov. Sellel on tekkinud Saratovi kubermangus sekeldusi. Otsitakse ta jaoks uut kohta. Nüüd tuleb Pärnumaa jahilugu nagu taevamanna talle appi.

Jahipeol viibis meie kuberner, kes lakub sakslaste taldrekuid. Asi läheb kohtusse. Kui seda viljatallamise protsessi ajada nagu vaja, siis läheb kuberneri jalgealune nii tuliseks, et ta end võtab lahti.

Mina olen selleks siin, et kirjutada artiklit, mis peab ilmuma Riias ja Peterburis. Supp saab soolane ja varsti on Liivimaa kuberneri nimi Tarakanov!"

Küsisin, kuidas ta kavatseb andmeid koguda.

„Sõidan Audrusse, et ise oma silmaga näha tallatud orast."

Need olid alles uudised!

Kandsin kohe loo Ismaelile ette.

„Mul on siin ka sõna kaasa rääkida!" vihastas ta.

Vanamees vaatas mulle järsku otsa:

„Sulle oleks vaja lutti! Kõik, mis hiilgab, võtad sa puhta kullana!"

„Mis siis nii?"

„Kas sa tõesti arvasid, et mul on tõsi taga? Koputasin ainult põõsale, et näha, mis linnud sealt välja lendavad.

Olgu siis peale — tõmbame kriipsu alla! Mina tikade ja tuleveskitega ei maadle. Las saksad oodata ja tunda hirmu!"

Veel samal õhtul kirjutasin kaardi proua Lessingule Audrus:

„Asjad kõige paremas korras!"

Postkontorist tagasi tulles astusin sisse Margussonide juurde.

17. Saulusest saab Paulus

Istusime õhtulauas ja kuulasime Valentini vadinat, kui telefon helises. Ismael ruttas kabinetti. Tükk aega ei kostnud sõnagi, siis kuulsin vanamehe häält:

„Juks on kutsar, jõuab küll perekonda toita."

Kikitasin kõrvu.

„Lase nende jaoks uues majas korter korda seada!"

Ahaa, Juks hakkab naist võtma! oletasin.

Söögilauda tagasi tulnud, lausus Ismael:

„Parun teinud Miilile tuule jalge alla. Saanud teada, et toatüdruk peab ühendust lahtilastud poisiga, kes elab Papissaarel. Süüdistanud teda spioneerimises, käratanud: „Mina nuhke oma majas ei salli!" Miili jooksnud kohe Juksi juurde. Eks Rähn võta ta oma hoole alla."

„Nii üürike oligi siis Taevaingli agentuuri iga", tähendasin. „Kui Miili jääb Papissaarele, saab parun uue tõendi, et tema järel spioneeritakse — tal uus põhjus vihastada.

„Ei ole meie mure", tegi Ismael jutule lõpu.

(Järgneb)

Ly Parma rei

Uut ja h

II

Parimat kohv USA-st

„Sierra Nevada d mäeahelikus kasva kõige parem ja aro vi. Reis Kolumbias lik, kui te ei külasta istandust," seletatak valt ja ma usun se

Küsimusel: „Kus paremat osta saak tuse:

„Põhja-Ameerikas II järgu kohvi kuul pordiks, siin saate järgulist."

Milline pettus ja küll turistile on! K vil on isepärane m lega harjub varsti ja detakse meie tava väga kange, meeldib maga segatult.

Kohviistanduse-tu rahommikul jeepid kahes sõidukis vai ning kaks juhti ja looklevaid ning kee teid pidi aina üles puhku on meie reis Inglismaalt, keeleos ja arusaamad seet paremad, kui koha sa ingliskeele-oskus ga.

Enne kohalejõudm väike puhkepeatus varjatud poekese ju ääres, kus janul saab osta limonaadi hapealsed ka kõike sevad. Isuratav see just verine liha, mi tiselt hunnikus kuur separve keskel. Välj geveeline mägestikuj le ja seal peseb koh parajasti pesu, peks kibekülmas vees v niiihkab esiemade vahel, lastekari abil Milline idüll!

Kohvitaim sir pottides

Parim kohvi k 5000 jala (ehk 1000— kõrgusel mäeveergu maid ning suuremai dusi on Sierra Neva del 200—300 timber. mine suurus on 300 1200 hektari ja arn teel tuleb vastu üks veoautosid kohvikoo üsna suur manööver pisikeselgi jeepil, jaist mööda saada.

Külastatav kohvii nab kõlavat nime meile näidatakse mist ta kõigis eriast

Esialgsena kasvat taimed pottides, kus mäeveergudele istut he aasta pärast kan sas juba saaki; üks aastas 15—20 aasta

Kohvi korjamine ainult käsitsi, sest on nii rohelisi kui pruune vilju, millise leb ja mis näivad meie jõhvikad. Nopp nult valmis vilju ja s kudel kallakutel, et kõiega suurte puude tama peavad.

Ja tasu? Korjajad tööd sageli pereko lapsed igas vanuses tud. Tasu on tükitöö pidamine istandusel ($1.00) 5-gallonilis eest.

Edasi läheb töö j hem mehaaniliselt. kohvivili juhitakse vette ligunema, siis ta limane kest ja vä res kahe-poolega ko lel pole ei lõhna ega päevase käärimise jä takse või kraaditak abil kohvioad suuru kuivatatakse kuumõ hemväärtuslik III so kese käes. Lõpuks

Ly Parma reisikirju

Uut ja huvitavat Lõuna-Ameerika randadelt

II

Parimat kohvi saab USA-st

„Sierra Nevada de Santa Marta mäeahelikus kasvab maailma kõige parem ja aromaatsem kohvi. Reis Kolumbiasse oleks poolik, kui te ei külastaks tihte kohvi-istandust," seletatakse meile veenvalt ja ma usun seda.

Küsimusel: „Kust seda kõige paremat osta saaks?" saan vastuse:

„Põhja-Ameerikast. Parim I ja II järgu kohvi kuulub ainult ekspordiks, siin saate osta vaid III järgulist."

Milline pettus ja pettumus see küll turistile on! Kolumbia kohvil on isepärane maitse, ent sellega harjub varsti ja kuna ta keedetakse meie tavadele vastupidi väga kange, meeldib ta enam piimaga segatult.

Kohviistanduse-tuur algab varahommikul jeepidega, meid on kahes sõidukis vaid 18 reisijat ning kaks juhti ja me sõidame looklevaid ning keerukaid mägiteid pidi aina üles poole. Sedapuhku on meie reisijuht päriselt Inglismaalt, keeleoskus, kontakt ja arusaamad seetõttu märksa paremad, kui kohapealsete vilets ingliskeele-oskusega juhtidega.

Enne kohalejõudmist tehakse väike puhkepeatus hiigelpuudest varjatud poekese juures mägitee ääres, kus janukustutamiseks saab osta limonaadi, aga kust kohapealsed ka kõike muud muretsevad. Isuratav see pole, eriti just verine liha, mis seisab lahtiselt humnikus kuumal letil kärbseparve keskel. Väljas tiirleb selgeveeline mägestikujõgi mere poole ja seal peseb kohalik naispere parajasti pesu, peksab riidehilpe kibekülmas vees vastu kive ja niihkab esiemade kombel käte vahel, lastekari abilistena ümber. Milline idüll!

Kohvitaim sirgub pottides

Parim kohvi kasvab 3000—5000 jala (ehk 1000—2500 meetri) kõrgusel mäeveergudel ja vähemaid ning suuremaid kohviistandusi on Sierra Nevada mäekülgedel 200—300 ümber. Nende keskmine suurus on 3000 aakrit ehk 1200 hektari ja armetult kehval teel tuleb vastu üksikuid suuri vedautosid kohvikoormatega. On üsna suur manööverdamine meie pisikeselgi jeepil, et vastutulejaist mööda saada.

Külastatav kohviistandus kannab kõlavat nime „Victoria" ja meile näidatakse kohvikasvatamist ta kõigis eriastmeis.

Esialgsena kasvatatakse kohvitaimed pottides, kust nad hiljem mäeveergudele istutatakse ja kahe aasta pärast kannab kohvipõõsas juba saaki; üksainuke lõikus aastas 15—20 aasta vältel.

Kohvi korjamine saab toimuda ainult käsitsi, sest samal oksal on nii rohelisi kui ka valmispruune vilju, milliseid valida tuleb ja mis näivad kujult nagu meie jõhvikad. Noppima peab ainult valmis vilju ja sageli nii järskudel kallakutel, et korjajad end kõigega suurte puude külge kinnitama peavad.

Ja tasu? Korjajad teevad seda tööd sageli perekondade viisi, lapsed igas vanuses kaasa arvatud. Tasu on tükitööna: prii ülespidamine istanduselt ja 30 pesot ($1.00) 5-gallonilise korvitäie eest.

Edasi läheb töö juba enam-vähem mehaaniliselt. Marjamoodi kohvivili juhitakse torusid pidi vette ligunema, siis võetakse ära ta limane kest ja välja tuleb toores kahe-poolega kohviuba, millel pole ei lõhna ega maitset. 5—6 päevase käärimise järele sorteeritakse või kraaditakse veesurve abil kohvioad suuruse järgi ja kuivatatakse kuumõhuga või vähemväärtuslik III sort maas päikese käes. Lõpuks kaalutakse kohvi suurtesse dzhuut-kottidesse ja saadetakse ekspordiks sadamasse.

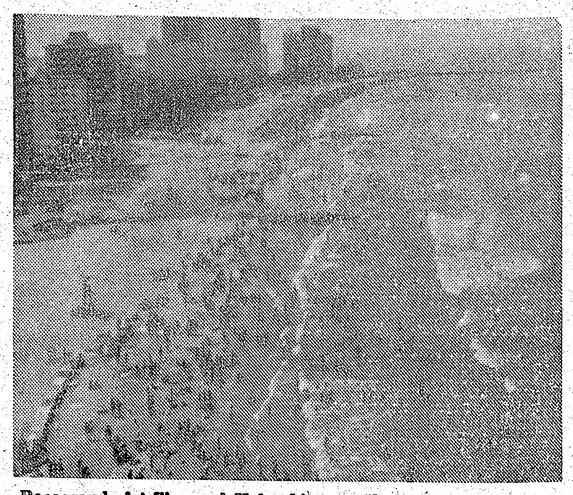

Bocagrande lai liivarand Kolumbias on tihedasti suplejaid täis.

Röstimine toimub alles kohalejõudnult ja just müügile laskmise eel, siis tuleb ubadele juurde see imehea kohviaroom, mis seismise järele nii kerge hahnuma on.

Primitiivses „Veneetsias"

Kõige huvitavamaks retkeks seni kaasatehtuist kujuneb dzhunglireis. Aastaid varem oleme samasuguse teinud omal käel Venetsueela ja Kolumbia piiril Limoni jõge pidi, seekordne toimub rohkem lääne pool Rio Friot, ent on sama huvitav kui esmakordnegi.

Buss viib meid Cienagasse, mis on n.n. banaani pealinn ja suurim banaaniekspordi keskus tohutu laguuni Cienaga Grande ääres. Siit edasi sõidame juba mootorpaadis, mille 85 HP mootor ja mis vajaduse korral päris korralikku kihutamist teeb.

Soolane merevesi ja mägedest suubuvad jõed segunevad Cienaga Grandes eriliseks soola- ja magedavee järveks, kus kaluritegrupid oma puuttivest tahutud kanuudes pakuvad erilist vaatemängu, kui oma värviroomsaid võrke iselaadse suurekaarelise viskega vette heidavad. Paiguti tundub see kui turistide rõõmuks väljaõpitud „show", ent tõeliselt käib see siiski kalurite püügivõtete hulka, sest samamoodi sooritatakse seda veel edaspidigi paljudes kohtades.

Pikema sõidu järele jõutakse Trojas de Cataca vaikülla, kust edasi tuuritame külavahel pikkades kanuudes, sest mootorpaat sinna sisse ei pääse. Oleme kui väga primitiivses Veneetsias, kus elanikeks ei ole ei valged, mustad ega indiaanlased, vaid lihtsalt „segaverelised" nagu meile seletatakse. Neist vaiadele ehitatud majadest vaatab vastu kogu igapäevaelu, toimetused ja töö, majapidamine koos pudulojuste, loomade ja lastega.

Igaüks sõidab külavahel paadikeses, lapsed vist küll juba siindimisest saadik, sest 3-aastane näib olevat paras põnn iseseisvalt oma paati turistikanuu äärde tõmbama ja käeke välja sirutatud kordab ta vaid: „Confite" (kompvek), kuna mõni targem on äraõppinud ka sõna „Candy". Sellise soovi täitmiseks pole me ette valmistatud, aga kuskilt vaikiila poest toob keegi siiski kompvekke jagamiseks päris kotiviisi. Külas on ka koolimaja, eemalt näeme seda värviroomsa vaiehitusena, kus praegu küll tühiki õpilast näha ei ole.

Turistide kultuur „vaicsulas"

Turistide sissetoodud „kultuur" annab paigutiselt siingi oma näo, sest mõnda vaikülanoorikut näeme üsna lahtises moodsas rannakleidis või pikas seelikus ja tõmmud lapsed ei jookse mitte ringi alasti nagu seda oma Venetsueela dzhunglireisil nägime.

Edasi kulgeb sõit Rio Friot pidi tõelisse dzhunglisse, mille iselaadset vaikust vaid lindude häälitsused ja turistide ettevaatamatud kõned häirivad. Eriti jutukaks läheb äkitselt üks neeger, kes ka huvireisijana kaasa on sõitnud.

Näeme lõpmatult palju igasugu linde: pikakoivalisi valgeid kurgi ja paljusid teisi värviroomasid sulelisi, kes paadi lähenedes õhku tõusevad. Vees lööb lupsu hulganisti kalu. Piranhasid — neid inimsöojaid kalu — siin siiski ei ole, need elavad vaid Amasoonase jões.

Loomadest näeme kõige esmalt ahvikarja, karvaseid inimnäolisi on oma paarikümne ümber puuokstel ringi ronimas, kes arvatavasti oma juhi hoiatava kisa saatel peagi kaovad. Hiljem näeme veel ühte üksikut. On vist mammast mahajäetud poeg, ripub sabapidi ja jalgupidi ning uudistab turistikarja samasuguse imetlusega, kui teda ennastki imetletakse.

Kilpkonni näeme puurontidel päikest võtmas suuremaid ning väiksemaid ja ühel kõrgel puuoksal lamab ilmatuuur iguaan, nagu krokodill ent sakilise harja ja oivalise ronimisvõimega.

Vees viiksatab kaugemal roigaste ja risu vahel isegi krokodill, aga paljudele jääb ta nähtamatuks, nagu see on iga metsaelukaga, kelle tabamiseks peab olema vilunud silma ja fotografeerimiseks kiire ning osav liigutus.

Dzhungliretk on kindlasti reisi üks meeldejäävamaid ja huvitavamaid päevi, nagu oli ta kord aastaid tagasi, kui selle Venetsueelas läbi tegime.

Dushh ei tööta, vannitoas pole valgust

Meie toa aken vaatab mere poole, kus tuiskab liiva ega liigu varasel hommikutunnil hingelistki. Ometi, igal hommikul tuleb ranna äärde pulmi pidama viis koera, neli valget ja üks must, pisut nendest eemal jalutab kana suure karja poegadega, siblib tuulisel rannaliival, suled omal kohevil kui õhupall. Mõnel hommikul tulevad akna alla kalkunid. Kust nad sinna saavad ei oska mõistatadagi.

Tavakohasele ettevaatlikule küsimusele tuurijuhile: „Kas siin mürgiseid madusid on?" saan ka tavakohase vastuse:

„Küllalt! Aga ega nad randa tule, on rohkem võsas ja võpsikus. Kui juhtud kuskil nägema, astu lihtsalt kannaga peale ja..." ta demonstreerib, kuidas kannakeeramisega madu tappa tuleb.

Hotellis on veehäda, kuna mingi toru olevat lõhkenud, mida Santa Marta linna poolt nüüd parandatakse. Nii ei ole meil kunagi teada, millal me vett saame või kui kauaks, aga see veetoru parandamine oli käigus enne meid, ega saadud seda ära parandatud sellekski ajaks, kui lahkuma hakkasime. Võib-olla parandatakse praeguseni.

Meelde jääb ka tühiseik, mis sobib oivaliselt juba esimesel õhtud tuurijuhi poolt antud seletusega:

„Ärge püüdke muuta siinseid inimesi, te ei suuda seda!"

Meil on vannitoa lamp läbi põlenud, dushh ei tööta ja rõdul puuduvad toolid. Minu kaebusele vastatakse lahkesti: „Saab kohe tehtud, võib-olla on juba valmis, kui oma tuppa tagasi jõuate!"

Lubadust muidugi ei täideta, nii hakkan siis lõpuks juba nagu spordi mõttes igapäev sama kaebama ja kahel korral annan kaebuse sisse kirjalikult. Neist viimane saab meie tuurijuhi kätte antud ja alles siis, kuuendal päeval ja kuue kaebuse järele saame vannituppa valguse ja dushhikraani lahti.

Ka ei saa me loodetud lennupileteid Ventsueelasse, sest kõik on läbi müüdud, isegi telefonikõne sugulasile Maracaibosse, mis asub vaid paarisaja miili kaugusel, ei lähe 7-tunnilise ootamise järele läbi ja soovitatakse järgmisel päeval uuesti proovida. Selleks pole meil enam kannatust. Küll aga saavad sõbrad oma telefonikõne siit Torontosse lühikese ajaga kätte.

Võib-olla on kõik need äpardused vaid juhuslik kokkusattuvus, ega tohiks lasta ühe paiga häid omadusi tühipaljail pisi-pettumusil üles kaaluda, ent nad on alles liiga ligilähedased, et neid unustada saaks. Ei, ma ei läheks sinna enam tagasi, vähemalt niipea mitte.

Aga nüüd ootame põnevusega tutvumist uue paigaga, uusi siindmusi järgmises peatuspaigas Cartagenas.

(Järgneb)

TEIE KUULUTE KANADALE

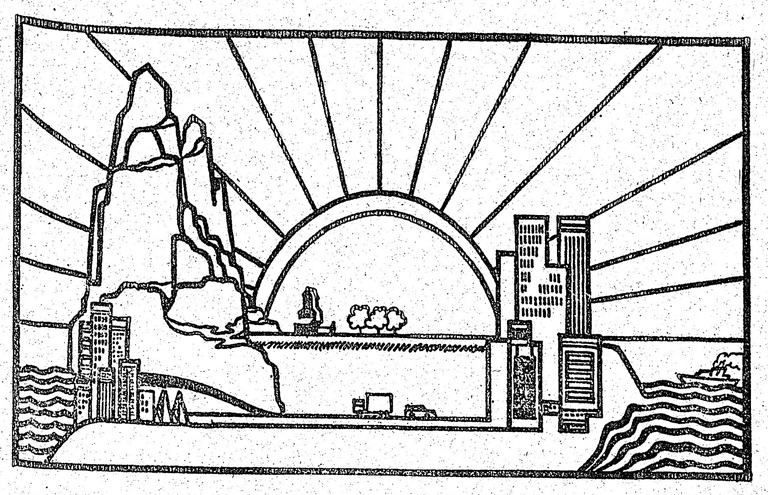

... JA KANADA KUULUB TEILE

Kanada on teie maa. Iga provints, iga linn, iga küla. Atlandi provintsid idas, võluv pealinna piirkond, kõrgustesse tõusvad Kaljumäed ning nende taga asuv läänepiirkond.

See on maa, mis omab võimsa loodusliku ilu, võltsimatu ja lihtsa sõbralikkuse ning suured kogemused puhkusevõimaluste loomisel, mida ükski teine maa ei suuda pakkuda.

Tutvunege mõne teise Kanada piirkonnaga sel aastal.

Canada

Siin on palju, mida vaadata.

Canadian Government Office of Tourism / Office de tourisme du Canada

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 690
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

„Vargamäega" magistrikraad ülikoolilt

NEW YORK (VES) — New York City University Queens Colleges saavutas magistrikraadi teatrikunsti alal Urmas Kärner. Ta omas samal alal bakalaureuse kraadi, BA, samast ülikoolist 1975. aastast.

Mag. Urmas Kärneri magistritööks oli A. H. Tammsaare „Tõest ja õigusest" dramatiseering „Vargamäe", mille ta ülikooli sellekohasel nõusolekul magistritöö raames lavastas NY Eesti Teatris. Magistrikraadi taotleja nõuandjaks töös oli Queens College sellekohasel soovil sama ülikooli Lehman kolledzhi teatriala professor dr. Mardi Valgemäe.

Magristritöö kirjutas U. Kärner eesti keeles, andes sellejuures ingliskeelse ülevaate töö kavandamisest, läbiviimisest ja näidendist endast.

Võõrkeelsete magistritööde esitamise puhul on tavaliselt nõuetav ka eksam selle keele osas, millega teaduskonnale tõendatatakse keele täielik oskus. Urmas Kärnerilt teaduskond seda eksamit ei nõudnud, kuna tema täielik keele oskus oli ülikoolil teada.

Näidendi esitamisel N. Yorgis olid etendust jälgimas Queens College teatriosakonna juhataja ja ülikooli kunstinõukogu (Arts Council) esindaja ja muidugi ka prof. dr. M. Valgemäe. Hinded, mis U. Kärner saavutas olid väga head.

VABA EESTLANE

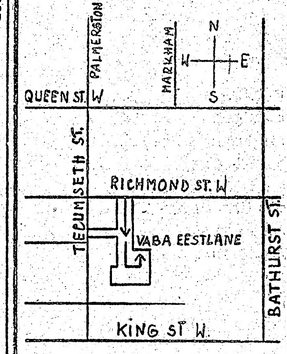

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul $3.25
esiküljel $3.75
tagaküljel $3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6493
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 20. veebruaril 1979 — Tuesday, February 20, 1979

KIREV MAAILM

NEW YORK — Tugev maavärisemine pani vappuma New Yorgi lõunaosa teisipäeval, 23. jaan. Tõuke tugevus oli umbes 3,8 punkti. Maaväringu raskuspunkt oli Perth Amboys, New Jerseys, kuid tõukeid oli tunda ka Staten Islandil ja Brooklynis. Kahjustused olid väikesed, inimõnnetusi ei olnud.

MÜNCHEN — Õllekelder, kus Adolf Hitler organiseeris oma rahvussotsialistliku partei, lõhutakse maha, et selle asemele ehitada suuremat ärikeskust. Kuulus Bierkeller, mis oli Hitleri ajal natsismi keskuseks, oli ka mõrvamise katse kohaks 1939. a., mil Hitler lahkus ruumist mõni minut enne kui pomm lõhkes.

NEW YORK — Ainulaadne telefoniraamat on Bahamal, kus antakse nimede ja aadresside kõrval ka veel isikud hüüdnimede järele tähestiku järjekorras.

NEW YORK — Pensioni-eas inimestele on jahe toatemperatuur (60—65 F) terviseohtlik, mainitakse National Institute of Aging bülletäänis. Instituudi direktor dr. Robert Butler kirjutab, et vanemate inimeste toatemperatuur peab olema üle 65 F, mõnede arstide arvates isegi veidi üle 80 kraadi.

FAKENHAM — 6-aastane Andrew Walder püüdis 22-naelase haugi, mille pikkus oli 42 tolli, mitu tolli rohkem kui püüdjal onesel.

LISSABON — Tejo jõgi on tugeva vihma tõttu üle kallaste tõusnud ja tekitanud suure üleujutuse. Ribatejo, Kesk-Portugaalias asuv piirkond on oma kiilade ja väljadega jäänud suurvee alla.

VIIN — Kuna Austrias on puudus postimeestest, pandi Austria sõdurid jõulu posti laiali kandma, kusjuures neile makstakse $2.25 tunnis.

PESCARA — Üks keskkooli kunstiõpetaja mõisteti süüdi nilbuse pärast, kuna ta oli õpilastele öeldnud, et nad otsiksid ajakirjadest alasti naiste fotosid. Gabrielle Capodiferro mõisteti üheks kuuks vanglasse, talle määrati 47 dollarit rahatrahvi ja eemaldati üheks aastaks avalikust töökohast.

GODTHAB — Gröönimaa lõpetab oma 250-aastase asumaa vahekorra Taaniga eeloleval maikuul. Gröönimaal on oma tohutule suurusele vaatamata ainult umbes 50.000 elanikku, kellest peagu 10.000 on taanlased. Saare saatus otsustati rahvahääletusel, kus rahvas üksmeelselt hääletas omavalitsuse poolt.

NEW YORK — Algupärast trikki kasutasid pangaröövlid Brooklynis. Väljudes pangast nad loopisid õhku umbes 2000 dollari väärtuses rahatähti, et rahva tähelepanu juhtida kõrvale ja segaduses oleks kergem põgeneda. Nad tabati aga varsti siiski.

NEW YORK — Majade hinnad tõusevad ja muutuvad peagi astronoomilisteks, kirjutab pangandusajakiri „Journal". Praegu tõusevad hinnad Idakaldal 14.6% aastas, Läänekaldal koguni 20.5% aastas. Maja, mis maksis läinud aastal 50.000, maksab 1983. a. Idakaldal 125.000, Läänekaldal 200.000 dollarit.

NEW YORK — Aususe kontroll-ühingu on loonud üks kiriklik organisatsioon nime all „Honesty in Goverment". Ühing maksab 10.000 dollarit igaühele, kes esitab tõendid, et mõni valitsuse ametnik on mingi sulitembuga toime tulnud. Summa makstakse välja siis, kui kohus on selle ametniku süüdi mõistnud. 2000 dollarit makstakse isikule, kes esitab kindlad tõendid, et kohus on tõrkunud arutamast mõne poliitiku kuritegu.

11 auhinnatud tööd ESTO-80 näidendivõistlusel

Neljа töö autorid jäid žhüriile tundmatuks

STOKHOLM — Kesknädalal, 31. jaan. toimus Eesti Majas ESTO-80 ülemaailmse näidendivõistluse tagajärgede teatavakstegemine ja auhindade üleanmine — korraldajate poolt nimetatud „väikene Nobeli-pidu" — kuhu oli kogunenud saalitäis kirjanduse ja teatrikunsti huvilisi.

Avasõna ütles teatritoimkonna juhataja Heino Annik, ära märkides, et võistlus on õnnestunud ja äratanud enneolematut huvi. Tähtpäevaks, 15. nov. 1978 oli saabunud kokku 41 tööd, neist 26 lavanäidendit, 7 TV-mängu ja 8 kuuldemängu kokku 38-lt eri varjunimelt. Austraaliast oli saabunud 3 lavanäidendi käsikirja ja 1 TV-mäng, Inglismaalt 1 näidend ja 1 TV-mäng, Kanadast 5 näidendit ja 1 TV-mäng, USA-st 8 näidendit, 1 TV-mäng ja 5 kuuldemängu ning Rootsist 9 näidendit, 3 TV-mängu ja 3 kuuldemängu.

Iseloomustades võistlustulemusi, mainis žhürii esindaja Paul Laan, et sissesaadetud materjali põhjal on raske öelda, kas meil näitekirjanduse alal on tulnud juurde ka nooremat järelkasvu.

Suur osa esinevatest teemadest vihjab sellele, et autorid omavad häid isiklikke minevikukogemusi.

Ülesehituselt on enamik näidendeid konventsionaalsed, kuid üksikuid huvitavamaid kompositsioonilisi võtteid esineb. eriti televisioonile ja raadiole kirjutatud näidendite hulgas. Näib aga, et viimaste autorid pole alati arvestanud välismaist publikut. Probleemid, mis meile on omased ja tuntud, võivad jääda välismaailmale arusaamatuks.

Arvult jagunevad komöödiad ja tõsisema sisuga näidendid umbes pooleks. Armastusprobleemid on esikohal ligi kümnes töös. Nelle lisaks käsitleb kuusteist teost teemasid, mis otseselt ei puuduta pagulasmiljööd ega sõda.

Ülejäänud esineb okupatsiooni- ja sõjaaegset sündmustikku ja elupilte väliseestlaste tänapäevast.

Mitmes näidendis areneb tegevus ESTO päevade ajal 1980.

Näidendite hindamine ja nende järjestamine omavahel, eriti arvesse võttes nende hulka, on olnud žhüriile mõnelgi korral üsna raskeks ülesandeks. Auhinnatud näidendid ei ole žhürii arvates mitte ainukesed, mis võiksid kõne alla tulla lavastamiseks eesti teatrite poolt. „Oleme koostanud ühe valimiku, kokku üksteist lavatükki, mis on juba paljundatud ja mida võib teatritele autori nõusolekul välja saata," lõpetas Paul Laan.

Esimese auhinna, 2000 krooni, lavanäidenditele sai „Kohtumine vanas majas" (autori nimena on selgunud Heiswald Liepuu). See on draama kolmes pildis proloogi ja epiloogiaga ning käsitleb eesti rahva kannatusi II maailmasõja ja okupatsioonide ajal. Näidendil, millest koosviibimisel esitati katkend, on rahvusliku dokumendi väärtus.

Esimene auhind, 1000 krooni, TV-näidendite sarjas anti TV-näidendile „NIIDITÖMBAJAD" (nimemärk „Põhjatuul", autoriks L. P. Lindberg Inglismaal).

See on poliitilise teemaga spionaazhilugu tuumaenergia uurimise alalt, milles peegelduvad mele kodumaa teadlaste ja kirjanike praegused töötamisvõimalused.

Edasi oli žhürii määranud auhinna a 500 krooni järgmistele töödele:

„MENNING — MEES KOMPROMISSITA" (nimemärk „Made Puju", autor: numbriseeria). See on kolmevaatuseline, proloogi ja epiloogiaga lavanäidend mis kujutab tükki eesti teatriajalugu ja üldse kultuurilugu ajast, kui Karl Menning töötas Tartu „Vanemuse" näitejuhina. Lavale on toodud rida autentseid isikuid.

„OLEME JU AINULT INIMESED" (autor Agnes Lepp-Kaasik). See kolmevaatusline lavanäidend on psühholoogiline komöödia, mille tegelasteks vanemad inimesed oma olevikuhuvide ja minevikusaladustega.

„AGAMEMNONI KOJUTULEK" (autor Arvo Mägi) on kolmevaatusline komöödia, milles tuntud antiikne tragöödia on karikeerivalt toodud kaasaja miljöösse.

„MEES HÄMARUSEST" (autor Arvo Mägi) on kolmevaatuseline lavanäidend 1944. a. suvest Tallinnas ja kujutab eesti sõduri rasket vaheseisundit tolle aja segases ja ohtlikus olukorras.

„ANDESTUS" (nimemärk „Andestus", autor: numbriseeria) on psühholoogiline draama Ameerika eestlaste elust aastal 1960, aga teema ei ole pagulaslik vaid üldinimlik.

„VALGE TAUD" (nimemärk „Aleksander Minevik", autor: numbriseeria) on ütoopiline TV-näidend, mis käsitleb arstieetikat ja vabaduse eest võitlemist totalitarses ühiskonnas.

„KUI ÕHTU LÄHENEB" (autor Agnes Lepp-Kaasik) on TV-näidend, mis käsitleb vanaduse kurbloodust, arvustab sotsiaalhoolekannet ja egoistlikke omakseid.

„VALGE DAAM" (autor Elmar Epner. New York) on raadio kuuldemäng, sisaldades ajaloolisi kuuldepilte XII sajandi teisest poolest. Tegevuskohaks on Haapsalu pliskopiloss. Tolleaegset terrorit võib kõrvutada tänapäevase terroriga.

„KOJUTULEK" (nimemärk „Esto-80", autor: numbriseeria). Kuuldemäng aktuaalsel teemal: 1970-nendate aastate algul sõidab eesti pagulane Kanadast Tallinna omakseid külastama.

Autorelst vilbis kohal Arvo Mägi kuna Agnes Lepp-Kaasikut esindas tema abikaasa Harry Kaasik.

Auhinnad kohalviibijatele andis üle tuntud teatrikriitik ja iseseisvusaegse teatriajakirja „Teater" toimetaja Eduard Reining. Tuleb kahetseda, et üheteistkümnest auhinnatud tööst tervelt nelja autorid jäid tundmatuks. Žhüriisse, peale mõningaid muudatusi koosseisus, kuulusid Helmi Eller, Signe Pinna, Lensi Rõmmer-Kuus, Heljo Mängel-Sundsvik ja Paul Laan.

ALFRED PÕLDMA

Jõuluidüll N. Liidust: kehvas riides vanainimene müüb tänaval sama kehva ja viletsat jõulukuuske, mis „paradiisis" on tuntud näärikuuse nimetuse all.

Stagnatsioonikriis N. Liidus

Korruptsioon ja majanduslik kuritegevus kasvavad

STOKHOLM — Sv. Dagbladeti Moskva korrespondent aa. 1960—63 Ingmar Lindmarker avaldab kokuvõtlikke kirjutusi oma muljetest N. Liitu tehtud matkast. Sv. Dagbladetis 7. 12. on artikkel pealkirjastatud „Stagnatsiooni kriis".

Pilt N. Liidust on Rootsis viimaste aastate jooksul muutunud kiiresti „tumedamaks". Maalt välja pääsenud või väljaaetud teisitimõtlejad on paljastanud N. Liidu telgitaguseid, rääkinud survest ja vaimuhaiglate kasutamisest. N. Liidu pooldajate arv väheneb.

Vasemradikaalid süüdistavad venelasi „revolutsiooni reetmises". Sällinud N. Liidu pooldajad süüdistavad kriitikuid, et need annavad liiga halva pildi Venemaast ja on ebaõiglased.

Välismaalase silmadega näib, et N. Liit on stagneerunud. See on nagu tohutu püramiid, kus privileegitud eliit saavutab silmapaistvaid tulemusi kunsti, teaduse ja relvastumise alal. Aga nende all asub püramiidi alus, mis oleleb hoopis teises maailmas, ilma kontaktita tipuga.

N. Liidu majandus on seisma jäänud ja kõige enam kannatavad „väiksed inimesed".

Leidub toiduainete puudust, produktsioon ja toodete jagamine on vilets — riigis, mil on tohutud inim- ja toorainete ressursid.

Puudusi ei saa enam vabandada Teise maailmasõjaga, mis lõppes 33 aasta eest ja mille N. Liit võitis!

Kes läänes peab vooruseks, et nõukogude inimene ei pruugi „kannatada" läänetühiskonna materiaalse heaolu all, on kas naiivne või küüniline. Tegelikult ihkavad venelased ja nende poolt sunduslikult vaoshoitud rahvad (näiteks baltlased) saada osa läänerikide elustandardist ja heaolust.

On katsutud teostada majanduslikke reforme, aga need katsed on jäänud pooleli. Partei on mures oma positsioonide pärast ja lämmatab igasuguse majandusliku uusmõtlemise.

Nõukogu ajakirjanduse enda järgi on tegemist kasvava korruptsiooniga ja majandusliku kuritegevusega.

Selle all kannatavad enim tavalised kodanikud.

Maalt väljasaadetud räägivad tööpõlgusest, depressioonidest, varastamisest ja masendavast mentaliteedist — ikka suuremas ulatuses. Töötus pole likvideeritud, nagu ametlikult proklameeritakse. Seda kasutatakse inimeste vastu, kes hakkavad vastu partei diktatuurile.

Terrorism on vähenenud. Aga riiki juhitakse täieliku indoktrineerimise abil. Vastuhakkajad kõrvaldatakse ühiskonnast. Leegitsevad apellid kiidavad võistlusi ja tööd, aga tegelikult taotletakse nivelleerimist ja inimeste muutmist passiivseiks käsutäitjaiks.

Vähese osavõtjaskonnaga Eesti Vabariigi ball

Möödunud reede õhtul toimus Eesti Majas Toronto Eesti Seltsi korraldusel Eesti Vabariigi aastapäeva ball. Väga külm ilm oli põhjuseks, et osavõtjaskond oli kahetsusväärselt väike, ainult mõni üle 50, ehkki eelregistreerinute arv oli poole suurem. T.E.S. juhatus oli teinud palju tööd ja ootas et Toronto eestlaskond tuleks oma riigi sünnipäeva meeleolukas koosviibimisel tähistama.

Kunstnik J. Saarniit oli dekoreerinud suure saali, kus taustale oli maalitud Toompea lossitorn uhkelt lehviva sini-must-valge lipuga. Seintel oli Eesti sünniaasta stiliseeritud rahvusvärviliste õite keskel. Väike osavõtjaskond aga jättis teatud mahajäetuse tunde nii korraldajaile enestele kui ka peolistele, ehkki Enn Kuuskne 5-liikmeline orkester andis taustamuusikat ja mängis tantsuks

Balli avas T.E.S. abiesimees A. Veedla, tervitades külalisi ja soovis neile head peotuju. Järgnevalt loositi välja T.E.S. loterii võidud, kus EKN esimees U. Petersoo ja Estonia orkestri ning T.E. Segakoori juhataja U. Kook tõmbasid kordamööda suurest kastist, kuhu oli pandud müüdud piletite kontsud, välja võitjate nimed. Samaaegselt H. Teder koostas väljatõmmatud võidupiiletite kohta akti, mille tulemused avaldatakse mõlemas eesti lehes ja Toronto päevalehes „Sun".

Peavõit reis Bahamale langes piletile nr. 21818, mille omab Ann Tamm, teine võit värviline TV-aparaat langes piletile nr. 10875 ja võitjaks osutus V. Jaanberg, kolmas võit teemantsõrmus mehele või naisele langes piletile nr. 2687, mille omas Felix Mets, neljas võit stereosüsteem langes piletile nr. 17903, omaja V. Schultz ja viienda, ühtlasi lohutusauhinna J. Saarniidu ölimaali omas T. Sillamaa, pilet nr. 4809. Nii langesid võidud eestlastele, ehkki pileteid oli arvukalt müüdud ka väljaspool eesti ühiskonda. Pärast loosimist tänas A. Veedla kõiki loteriile kaasaaitajaid.

Kavalises osas laulis bariton Harry Verder neli laulu, esiteks kaks J. Mandre meloodiat „Samblane katus" ja „Kodunõmm", milledele järgnesid „Kohtumine kevadega" ja „Nii algas see kõik", klaveril saatis J. Kivik. Kaugelt tulnud külalise laulud võeti tänuavaldustega vastu, talle ulatati lilli ja laulja esitas lisapalana P. Tammeveski „Üksainus õis", mille ta ütles pühendavat balli kaunimale daamile, jättes selle igaühe oma otsustada. Järgnes õhtusöök ja need, kes trotsisid külma ilma, võisid veeta meeleoluka õhtu, mida T.E.S. oli tahtnud kujundada kõiki eestlasi kodumaiste mõtetega siduvaks suureks koosviibimiseks.

Balti suusatamisvõistlused Moonstone'is

Põhja-Ameerika Balti mäe- ja murdmaasuusatamise võistlused toimuvad 3. ja 4. märtsil Moonstone suusakuurordis, põhja pool Barriet, kus suvel aset leidsid eestlaste Killamängude pidustused. Võistlustest võtavad loodetavasti osa kolme balti rahvusgrupi paremad suusatajad.

Eesti Kodus tähistati „iseseisvaks" saamist

Kuigi suure pidulikkusega anti läinud suvel „Eesti Kodule" üle Eesti Abistamiskomitee poolt valminud maja võti, toimus legaalne iseseisvumine alles nüüd, jaanuari lõpul. Seda päeva tähistati laupäeval, 10. veebr. „Eesti Kodus „iseseisvaks saamise" koosviibimisega, millest ühiskodu elanikud rohkearvuliselt osa võtsid.

Praegu on „Eesti Kodu" esimeheks Jüri Parik, kes tõstis esile „Eesti Kodu" iseseisvaks saamise suurt mõtet, kuna nüüd on elanikud ise selle kodu peremehed. Senise sisseelamise aja jooksul on uus eesti ühiskond saanud oma ilme, on leitud uusi sõpru ja igaüks on oma kodu mugavalt sisustanud.

Koosviibimise puhul olid „Eesti Kodu" perenaised katnud rikkaliku laua. Sellesse gruppi kuulusid peaperenaisena Viive Musta, tema abilistena Herta Toater, Karin Vabasalu, Eleonore Sepp ja Elvine Haab. Perenaised kinnitasid „Eesti Kodu" juhatusliikmeile nende töötulemuste eest rinda valged nelgid ja esimees avaldas tänu perenaistele rikkaliku toidulaua eest. Koosviibimisel andis Edvard Simonlatser „Eesti Kodule" üle Pika Hermani kujulise suure laualipu, mille oli valmistanud Jaak Haab.

„Eesti Kodu" ühiskond on oma eksistentsi ajal kaotanud surma läbi mõned liikmed, viimasena Arnold Varik, kes suri just 8. veebr. Koosviibimise alul mälestati lahkunuid vaikse leinaseisakuga.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

Nalja

Kooliinspektor Moskvast tuleb inspekteerima külakooli.

Õpetaja küsib õpilaselt, et kes on olnud suuremad parteireeturid.

Lapsed vastavad kooris: „Trotski, Stalin, Molotov, Beria ja Hrushtshov."

Inspektor on vastusega väga rahul. Korraga tõstab aga pisike Ivan käe üles ja lisab juurde: „Brezhnev."

Õpetaja läheb näost punaseks ja käratab Ivanile:

„Kas ma pole korduvalt ütelnud, et ei tohi ette õppida."

o

Majaproua ütleb kõrgilt teenijale:

„Minna, aga nüüd on mul lõplikult villand kirjakandja öistest külaskäikudest!"

„Armuline proua!" lööb teenija kaht kätt kokku. „Kas ta siis käib teie juures ka?"

o

Büroojuhataja külastab üht kaastöölist haiglas ja ütleb: „Kui teada saime, et peate veel kauemaks ajaks haiglasse jääma, tahtsin Teie tööd teiste kolleegide vahel ära jagada. Ma ei suutnud aga välja leida, mida Teie üldse tegite meie büroos..."

Sündmuste kalender

Neljapäeval, 22. veebr. kell 8 õ. Eesti Majas T. E. Alanduskiubi loeng. Agr. J. Oinus peab ettekande „Näpunäiteid toalillede kasvatamiseks.

Neljapäeval, 22. veebr. Etobicoke Olympiumis ja laupäeval, 24. veebr. Ryerson Polytechnical Institute'is jaapani naisvõimlejate esinemine. Mõlemal juhul algus kell 7.30 õ..

Laupäeval, 24. veebr. kell 7 õ. Eesti Majas Toronto Eesti Meeskoori Eesti Vabariigi aastapäeva koosviibimine.

Pühapäeval, 25. veebr. kell 3 p.l. Toronto Ülikooli Convocation Hall'is Eesti Vabariigi 61. aastapäeva kontsert-aktus.

Reedel, 2. märtsil kell 8 õ. Ryersoni Teatris Cosmopolitan ooperi esitusel „Madama Butterfly"; Sharplessi osas Avo Kittask.

Laupäeval, 3. märtsil kell 7 õ. T. E. Öngitsejate ja Jahimeeste Seltsi kalameeste kevadpidu.